ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4166 9/21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1899 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՐԷՃԷՊ 1317 ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4166

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » վեցամսեայ. 70 »
» » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆր.
» » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխանակ փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 գրուշի փուլը 100 գրուշի հաշուով:
Ներքին թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

10,000 ՈՍԿԻՆԵՐԸ ՈՒՐ Կ'ԵՐԹԱՆ

Երբ աչքերնուս առջեւ կը բերենք Պոլսոյ ցրուած թաղերուն մէջ մեր դպրոցները, որոնք եկեղեցիի մը մօտիկ կառուցուած են, եւ անով կը հովանաւորուին, եւ երբ լուռ հաշիւը կ'ընենք այն 10,000 ոսկիներուն, որոնք այդ կրթական հաստատութիւններուն պիւտճէն կը կազմեն միջնաւորաբար, կը զարմանանք տեսնելով Պատրիարքարանի մէջ 15 շրջանաւարտներ միայն, (մեծ մասամբ աղջիկ) որոնք եկած էին իրենց վկայականները ստանալու, յաջողակ դպրոցականի մը հպարտութիւնով: Հրատարակուած կրթական լուրերու գործին մէջ երբ բաղդատութեան կը դնենք եղած ծախքը, շրջանաւարտներու թիւին եւ անոնց իւրացուցած մտաւոր կարողութեան հետ, շատ շուտով կրնանք զգալ նիհարութիւնը թիւին եւ կարողութեան, ու գրեթէ կ'ապշինք, երբ կը լսենք Ուսումն. Խորհուրդին յայտարարութիւնը՝ հաստատող, թէ 8 տարիներէ ի վեր, այսինքն Կազմական Կանոնագրի հաստատութեան թուականէն ի վեր, յառաջդիմութիւններ կատարուած են մեր դպրոցներուն մէջ:

Վկայականներու բաշխման հանդէսին մէջ հազիւ թէ Պատրիարք Սրբազանը մատը վէրքին վրայ դրաւ, բաւականանալով սակայն յանձնարարելու Ուսումն. Խորհրդին «Ուսուցիչներու քննութեան աւելի ժլատ ըլլալ...» եւ մասնանշելով աշակերտներուն սրտի եւ մտքի զարգացման թերութիւնները: Այդ մէկ երկու բառերը, որոնք կոչուած են մեր ներքին տգեղութիւններու բնոյթը ցոյց տալու, ո՛րքան տկար են ու անբաւական, վարժարանական այդպիսի հանդիսաւորութեան մը մէջ, որ նոյն իսկ աշակերտները, որոնք վկայական կը ստանան, տեսակ մը հաւատք պիտի կազմեն իրենց անձին կատարեալ արժանաւորութեանը վրայ, ու ինքնավստահութիւնը՝ խակ մտքերէ ծնած՝ զիրենք յաւակնոտներ միայն պիտի չընէ: Անշուշտ մենէ լաւ գիտէ Պատ. Ուսումն. Խորհուրդը, թէ ասկէ շուրջ 25-30 տարի առաջ շատ աւելի բարեկարգ վարժարաններ ունէինք Սամաթիոյ, Օրթագիւղի, Պալաթի, Գումգաբուի եւ Սկիւտարի մէջ:

Այս միջոցիս մանաւանդ, ուր կը շեշտուի զարգացման առաւելութիւն մը իբր արդիւնք Կազմական Կանոնագրին (?), թո՛ղ Ուսումն. Խորհուրդը իր աչքին առջեւ ունենայ ցանկը դասատուներուն, որոնց խնամքին յանձնուած է մեր մանուկներուն սրտի եւ մտքի մշակութեան գործը: Հաւատացէք, սխալած չպիտի ըլլամ, եթէ յայտարարեմ, որ — մէկ կողմ՝ դնելով մասի վրայ համբուած ու իրապէս կարող դասատուները — գաւառներու մէջ շատ աւելի կանոնաւոր եւ շատ աւելի կարող ձեռքերու մէջ կը գտնուի կրթական գործը, քան Պոլսոյ մէջ: Ու եթէ երբեք նիւթական միջոցներու թոյլտուութիւնը ապահովէր գաւառի մէջ սկսուած դպրոցներու դէթ 4—5 տարիներու կեանքը, այն ատեն արդիւնքի տեսակէտով մրցման մէջ առաջին տեղը պիտի բռնէր գաւառը, կեդրոնին նախատինք մը ըլլալու աստիճան: Սակայն ցաւալին այն է, որ հո՛ն գաւառները՝ դրամական անձկութիւնը ո՛րքան չկշտուած հանգամանք մը ունի, որ ամէնէն աւելի ուժով բռնուած կրթական ձեռնարկութիւններուն կեանքը հազիւ մէկ տարիի շրջանին մէջ կը փակէ ու առանց թող չի տար իր մէջ սնդնծուած բուն տոհմային, լուրջ ու նկարագիր կազմող կրթութիւնը արդիւնաւորելու: Այսու հանդերձ, եթէ կրթական բոլոր նպաստաւոր ու աննպաստ պայմանները աչքերնուս առջեւ բերենք, եթէ կրթութեան ու դաստիարակութեան գծին վրայ Պոլսոյ ընծայած դիւրութիւնները նկատի առնենք, այն ատեն կը զգանք թէ մեր դպրոցական հանդիսութիւնները ինչքան արժէք կրնան ունենալ հիմնականապէս: Բայց մեր պաշտօնէութիւնները ո՛րքան կոյր չեն եւ ոչ ալ ո՛րքան աննկատ, որ կարող չըլլան յայտնի տարբերութիւնները տեսնել, եւ գնահատել կատարուած գործ մը իր բո՛ւն արժէքին մէջ: Անհատին հետ, սակայն, պաշտօնեան կայ, որ ստիպուած է պարտկել, վարագուրել տգեղութիւնը, հիւանդագին կարմրութիւնը իբր առողջութեան մէկ ցուցակը ներկայացնելով: Մեր ուսուցիչներուն մեծագոյնին ապիկարութիւնը, աւելի կը նպաստէ պոլսական խոլ բարբառու թեթեւացումին, ու առանցով փոխանակ լուրջ, մտքի ու սրտի տէր երիտասարդութիւն մը իբր շրջանաւարտ ունենալու, կ'ունենանք պատանիներ, որոնք օտար լեզուէ քանի մը բառեր կը կակազեն, ու մենք կը ծափահարենք զանոնք: Ու ահա թէ ինչ է արդիւնքը այն 10,000 ոսկիներուն, զորս մեր ժողովուրդը կը վատնէ կամայ թէ ակամայ:

Այն ատեն կրնանք հաւատալ, թէ մեր դպրոցները Պոլսոյ մէջ կրնան հիմնապէս բան մը արտադրել, եթէ կրթական մեծ ու փոքր ուժերը միանան իրարու: Հիմա ժողովուրդին դրամական մանր ուժերն են, որոնք կոչուած են թաղային վարժարաններուն կեանքը ապահովելու, իսկ մեծ ուժերը կը վատնուին օտար դպրոցներու մէջ, ու հայ տղայ մը իր բնատոհմիկ կրթութեան կարեւորութիւնը կ'անճրտէ, խառնակ ծնունդով օր մը գալով իր տոհմին մէջ մտնելու համար: Եւ այն ատեն միայն կրնանք հաւատալ, թէ պիտի յաջողինք աւլել մեր դպրոցներէն պիտակ դասատուները, որոնց ձեռքը կը գտնուի մեր այսօրուան կրթական գործը:

ՄՈՒՇԵՂ Վ. ԱՐԴԱՊԵՏ

ՄԱՏԹԷՈՍ ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

(ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԵՐԷՍ)

Տասնըչորս տարի կայ երբ առաջին անգամ տեսայ Մամուրեանը, Իզմիրի ազգային վարժարանին մէջ: Նախակրթարանի առաջին տարիս էր: Ու յիշողութեանս մէջ անջնջելի կերպով դրոշմուած կը մնայ իր պատկառելի գեղեցկութեամբ գլուխը: Առաջին տպաւորութիւնս վախի, հիացումի, զմայլանքի ու գողտր ու վախկոտ սիրոյ խառնուրդ մը եղաւ: Որովհետեւ այդ եզական արտայայտութիւնով մարդուն առջեւ առաջին անգամ սրտիս մէջ արթնցաւ միամիտ ու խոլ խանդաղատանք մը: Ու ապահով եմ որ գլխս աշխատութեան մղող միակ ու տիրական ոյժը անոր հաճելի ըլլալու հրապոյրը եղաւ այն ատեն: Իր ժպիտը, իր թափանցող աչքերուն ժպիտը, տարօրինակապէս հպարտացնող բան մը ունէր, բոլոր նիւթական վարձատրութիւններէն ու քաղցրաւենիք գումարներէն աւելի հպարտացնող ու աւելի խրախուսող: Տարօրինակ արտայայտութիւններու կը հասնէր իր ձայնին շեշտը, մերթ հզօր ու ահազդեցիկ, մերթ անդիմադրելի կերպով գրաւիչ, մերթ ամբողջ փաղաքշանք ու մերթ ամբողջ սարսափ: Աշակերտի մը անունը միայն արտասանելով կը պատժէր կամ երջանիկ կ'ընէր զանիկա՝ շեշտին համեմատ, որով այդ անունը կ'արտասանուէր: Երբեք մարդ մը գլխս անոր չափ հմայած չէ. մանկութեանս էն երջանիկ օրերը անոր կը պարտիմ, ինչպէս բոլոր հպարտութիւններս ու բոլոր հպարտութեան իրաւունքներս: Անոր համար զինքը սիրողները անչափօրէն սիրած են, թովուած անով, անոր նայուածքովը, ժպիտովը, ձայնովը, բոլոր այն անսեթեւեթ դիւթութիւններովը որուն գաղտնիքը ունին միայն ազնուական հոգիները: Ու բարձրագոյն կարգէն սկսեալ, մինչեւ նախակրթարանի վերջին աշակերտը, ամէնքն ալ, մանուկը ինչպէս պատանին ու երիտասարդը, ինքնայօժար ակնածանքով մը միշտ կը շրջապատէին զինքը: Երբեք տնօրէն մը այնչափ չէ յարգուած, ու այնչափ հպարտութեամբ չէ սիրուած.

Գալով իր դասերուն, մարդը գերագոյն միթոտը ունէր դասաւանդութեան. պարզ, վճիտ, լուսաւոր ու տաք ոճ մըն էր իրենը, խօսակցութեան մը ոճս համով, յանկուցիչ ու տիրական: Տնտեսագիտութեան ու լեզուի իր դասերը, պարզապէս խնջոյքներ էին, — ու ամէն անգամուն դասարանէն դուրս կ'ելլէի գինովցած լուսաւոր աղուորութիւնովը նոր հորիզոններուն որ մտքիս կ'երեւնային անասելի քաղցրութիւններով: Ամէն դասէ ետքը ինքզինքս աւելի հարուստ, աւելի մեծցած, աւելի երջանիկ կը զգայի: Ու երբ անձեռնհաս հոգաբարձութեան մը վաղանցուկ շրջանին՝ Մամուրեան հեռացաւ դպրոցէն, ու դիմացս տեսայ օր մը, իբրեւ տնօրէն՝ ողորմելի ու շնորհալի ապիկար մը, զզուանքի ու ըմբոստացումի մէկ վայրկենիս, գիրքերս առի, ու մէյ մըն ալ չվերադարձայ այն տեղը որ քանի մը տարի փղփղուն իմաստակութեան տաճարը եղաւ:

* * *

Իբրեւ գրագէտ, Մամուրեան եզական դիրք մը կը գրաւէ վերջին քառորդ դարու հայ գրականութեան մէջ: Զգենլով լեզուական անհուն կարեւորութիւնը իր գործունէութեան, — որովհետեւ աշխարհաբարի ամէնէն հոյակապ մշակներէն մէկը եղած է, — ու ձգելով բոլոր այն թարգմանածոյ գործերը զորս սխրանքներ կարդացած են, իր ինքնագիր երկասիրութիւններուն մէջ Մամուրեան անվիճելի ու շատ խստապահանջ տաղանդով վարպետ մըն է. Իր Նամականիները, Սեւ լեռին մարդը, ու Շանթուրեան հռչակաւոր թղթակցութիւնները, որ արտադրոյթն է ֆրանսական մշակութեամբ ու անգլիական դրոշմով հազուագիւտ գրական խառնուածքի մը, գործեր են որ պիտի մնան, խորունկ կերպով զգացուած, լաւ մտածուած, ու ամբողջ հանդարտ ու հարուստ ժպիտով մը, իր հոգիէն բղխած, ու իր հոգիին ամէնէն աւելի հայ մասէն, — էջեր են որ միշտ պիտի կարդացուին, որովհետեւ գրական վաղանցիկ սխրանքներէ կոյս՝ ամուր մտածումի ու իրական յուզումի ինքնաբուխ ու անհուն տաքութիւնն ու լոյսը ունին: Մամուրեան՝ գրականութիւնը նկատած է իբրեւ նուիրական գործ մը, գաղափարի առաքելութիւն մը. ու հոս կը կայանայ իր ամբողջ գործին տեւական գեղեցկութիւնը: Զուտ գրագէտէ մը աւելի, հուժկու pamphlétaire մը եղած է, տոգորուած ճշմարտութեան, արդարութեան, եւ բոլոր մեծ ու ազնիւ բաներուն վեհանձն ու արգաւանդ կիրքովը: Անաչառ, գրեթէ մանկական մաքրութեամբ հոգիի մը շունչը, — անուշահոտութիւնը պիտի ըսէի — կը զգացուի նոյն իսկ իր ամէնէն տենդոտ էջերուն խորը: Բարոյական տգեղութիւնը, սուտը, կեղծիքը, — իր անհուն ու այլազան բացատրութիւններովը — անհանդուրժելի եղած է միշտ: Մամուրեան միշտ խանդոտ գաղափարապաշտ մը եղած է, վերջերը քիչ մը վաբանոտ, ու շատ տրտմած հեռաւորութիւններէն տեսլական եղբայրութեան մը իտէալին որուն խորունկ կարօտը զգացած է բոլոր մեծ հոգիներուն պէս:

Քիչ մը վերը վաղանցիկ սխրանք ըսի, ու նոր սերունդի, նոր դպրոցի զաւակ, չեմ կրնար հոս, — բոլոր երախտագէտ խանդաղատանքովս հանդերձ որ ունիմ պատկառելի վարպետիս համար — արգիլել ինքզինքս պզտիկ փակագիծ մը բանալէ: Մամուրեանի միակ, — օ՛, շատ աննշան, ու հազիւ թէ — թերութիւնը եղած է չհաշտուիլը գրականութեան այն գեղեցկութիւններովը, որոնք élite-ի մը միայն մատչելի՝ անմիջական օգտակարութիւն մը չունին ամբոխին համար: Ինքը, լայն ու խորունկ համակրութիւններով սիրտ մը, անհատական ու ենթակայական, նուրբ, կենձոտ երբեմն հիւանդագին, յաճախ պաշտելի գեղեցկութիւններու, ու շնորհալի ու մելամաղձոտ անօգտութիւններու առջեւ կանգ չէ կրցած առնել: Ու ատիկա զգալի է նոյն իսկ իր ոճին մէջ որ միշտ պարզ, չափաւոր, անսեթեւեթ ու տրամաբանական եղած է: Մամուրեանի մէջ մի՛ փնտրէք ոճի ու ձեւի anormal ու հրաշալի գունագեղութիւնները, ու զգայնութեան հիւանդ նրբութիւններուն խառնիխ ու թելադրական բանաստեղծութիւնը՝ որուն կը պատահինք «Նորեր»ուն քով: Ու ընթերցողներէս շատեր, գիտեմ, պիտի ժպտին թերութիւն բառին զոր վերը գործածեցի, եւ զոր իրենք խանդավառօրէն պիտի փոխէին արժանիքի: Երբեք չպիտի զարմանայի: Ա՛յնչափ ամէն բան կախում ունի անհատական խառնուածքէ ու նախասիրութենէ:

* * *

Չեմ կրնար այս համառօտ գնահատական փորձս վերջացնել առանց քանի մը բառ ըսելու Մամուրեանի ներքին կեանքին վրայ: — Երեւակայեցէք կանանչներու մէջ կորսուած՝ պատշգամաւոր հոլիկ տուն մը, — գոհար մը — ներդաշնակութեան, շնորհի, սիրոյ ու մտածկոտ լռութեան անկիւն մը, ուր հիմա վիշտերով, տարիքով, ու փառքով տրտմած նահապետը կը խոկայ կեանքին անթափանցելի ու անողոք խորհուրդին վրայ: Ներս կը մտնէք, — թուղթեր, գիրքեր, հանդէսներ, օրագիրներ, մեծ մասը ֆրանսական ու անգլիական, ու գաւթին տիրող հսկայ թանգարանը որ ինքն ալ իր տիրոջը պէս ազնուական ու տրտում վեհութիւնը ունի, վեր կ'ելլէք իր գրասենեակը, իր պարզ ու սրտագին ընդունելութեանը առջեւ անմիջապէս կը մոռնաք ձեր շուարումը: Ու իր քաղցր մտերմութեանը մէջ, ժամերը կը սահին խօսակցութիւններուն ամէնէն հաճելիովը, մինչեւ որ յաճախ Զիլինկիրեանին սպարտական ձայնը չմթափեցնէ ձեզ անուշ ու մտերիմ թմրութենէն որուն անձնատուր եղած էիք:

Մանչեսթր Ա. ՇԱՔԻԼԵԱՆ

ՍԻՐԱՅԻՆ ՏՐԱՄ

Այս օրերս Բարիզի մէջ տեղի ունեցեր է ահռելի տրամ մը՝ որուն զոհ գացած է Ֆրանսայի էն նշանաւոր արուեստագէտներէն մէկը՝ գծագրող-փորագրիչ Տիւբիւի: Հետաքրքրական պարագան սա է որ տրամը գործուած է ճիշդ այն պարագաներուն մէջ՝ որոնցմով ատաղձագործ Յակոբ Ասատրճեան իր կինը ուզած էր սպաննել անցեալ ուրբաթ գիշեր, Սկիւտարի մէջ: Տարբերութիւնը հոն է միայն որ Բարիզի տրամին մէջ, կինն է՝ որ իր ամուսինը կը սպաննէ՝ անկէ բաժնուած չմնալու համար... մահուընէն ետքը:

* * *

Տիւբիւի ամուսինները, 1881էն ի վեր ամուսնացած, Բարիզի էն սիրուած ընտանիքներէն մէկը կազմած էին, ամուսնական համերաշխութեան ու սիրոյ կատարեալ օրինակ մը հանդիսանալով: Պ. Տանիէլ Տիւբիւի՝ յիսունը թեւակոխած էր արդէն եւ յաջողած էր շինել անուն մը՝ որուն վրայ այսօր կ'ողբան Ֆրանսայի բոլոր արուեստագէտները: Կառավարութիւնը քանիցս մրցանակներ ու պատուանշաններ տուած էր անոր՝ այն գեղեցիկ արուեստական արտադրութեանց համար՝ որոնք իրենց պզտիկ ծաւալին հակառակ մեծ մեծ հրաշակերտներ կրնան համարուիլ:

Կինը՝ տիկին Ժան Տիւբիւի, որ հազիւ 40 տարեկան կար, էն մեծ հպարտութիւններէն մէկը կը զգար իր ամուսնին յաջողութիւնները տեսնելով, եւ օրէ օր աւելի կը շրջապատէր զայն անխառն ու մաքուր սիրով մը՝ որ թերեւս արուեստագէտին գտած ամէնէն թանկագին գնահատութիւնն էր:

Այս գեղեցիկ ընտանեկան միութիւնը սակայն, վերջերս խռոված էր բոլորովին ցաւալի հիւանդութեան մը պատճառաւ՝ որուն ենթարկուած էր տիկին Տիւբիւի: Ջղային հիւանդութիւն մըն էր՝ որ մեծապէս ազդած էր անոր սրտէն իսկ տկար ուղեղին վրայ, տակաւ խելագարի մը վիճակին ենթարկելով զայն:

Հակառակ այն անձնուէր հոգածութեան՝ որով Պ. Տիւբիւի զայն կը շրջապատէր, երեսի վրայ թողլով իր աշխատութիւնները ու մի՛ միայն կնոջը առողջանալուն հոգածու գտնուելով, հիւանդութիւնը օր օրի կը շեշտուէր, ու կը ստանար բոլորովին վտանգաւոր հանգամանք մը: Իր գրգռուած վայրկեաններուն մէջ, խեղճ կինը կը սպառնար ամէնուն, եւ տպաւորուած այն գաղափարէն՝ թէ իր մահուընէն ետքը ամուսինը մինակ պիտի մնար աշխարհի վրայ, կ'աղաղակէր երբեմն.

— Ինծի հետ պիտի մեռնիս, պէտք է որ իմ հետս մեռնիս: Չեմ ուզեր առանց քեզի մեռնիլ: Միասին պիտի մեռնինք, բարեկամս:

Սպասաւորները շատ անգամներ լսած էին այս տեսակ խօսքեր:

Այդ տեսարանները սակայն բնաւ չէին կասեցներ Պ. Տիւբիւին: Ընդհակառակը օրէ օր աւելի խնամք կը տանէր իր կնոջ, ու գրեթէ բնաւ տունէն դուրս չէր ելլեր, կարենալ հասնելու համար անոր բոլոր պէտքերուն: Այդ խնամքները առաջ բերին խաբուսիկ լաւացում մը՝ որուն միջոցին կատարեալ հանդարտութեան մէջ ինկաւ հիւանդը. բժիշկն անգամ ալ անօգուտ դատեց իր այցելութիւնները, միեւնոյն ատեն յոյս յայտնելով թէ տիկին Տիւբիւի կրնար եթէ ոչ բոլորովին՝ գէթ բաւական զգալի կերպով առողջացած նկատուիլ:

Շաբաթ մը առաջ, իրիկուն մը, տիկին Տիւբիւի ըսաւ իր ամուսինին թէ գողերէ կը վախնար եւ թէ պէտք էր իրենց պառկած սենեակին մէջ ձայնատու կոչնակ մը դնել, որպէս զի դուռը բացուած պահուն կարենան արթննալ: Այս առթիւ խնդրեց նաեւ որ պզտիկ րէվոլվէր մը գնէ իրեն: Ամուսինը չընդդիմացաւ անոր փափաքներուն, եւ յաջորդ օրն իսկ գոհացուց զանոնք, առանց բանէ մը կասկածելու:

Երկու երեք օր ետքը, Պ. Տիւբիւի՝ գլխու ցաւ մը ունենալուն, սովորականէն կանուխ գնաց անկողինը քաշուեցաւ: Յաջորդ առտուն, սպասուհին գնաց դուռը զարնելու, բայց բնաւ պատասխան չառաւ ներսէն. քիչ մը աւելի ուժով զարկաւ, եւ որովհետեւ նորէն պատասխան չառնուեցաւ, գնաց խնդիրը հաղորդեց միւս սպասաւորներուն ալ՝ որոնք դժբաղդութենէ մը կասկածելով իսկոյն լուր տուին տիկին Տիւբիւի հօրը՝ Պ. Պէնարի որ իր աղջկանը հիւանդութեան պահուն գրեթէ միշտ անոր մօտ կ'անցընէր իր ժամանակը, ու վերջերը միայն՝ զայն բոլորովին առողջացած կարծելով իր տունը գացած էր:

Պ. Պէնար, ինք ալ դժբաղդութենէ մը կասկածելով, խելայեղ վիճակի մը մէջ տուն վազեց եւ տեսնելով որ դուռը ներսէն չեն բանար, սանդուխով մը պատուհանէն ներս մտաւ: Վարագոյրները գոց էին դեռ եւ արտաքոյ կարգի բան մը չէր նշմարուէր բնաւ: Տիւբիւի ամուսիններն ալ անկողնին մէջ քով քովի քնացած կ'երեւային: Բայց երբ վարագոյրները բացուեցան, Պ. Տիւբիւի իսկոյն ահռելի տեսարանի մը առջեւ գտաւ ինքզինքը եւ սոսկումի ու յուսահատութեան աղաղակ մը արձակեց:

Պ. Պէնար կռնակի վրայ պառկած էր անկողնին մէջ. աջ քունքին քովը պզտիկ ծակ մը կար՝ ուրկէ արիւնը կը հոսէր տակաւին: Գալով իր կնոջ, քովը պառկած էր, եւ աջ ձեռքին մէջ դեռ բռնած էր այն պզտիկ րէվոլվէրը՝ զոր քանի մը օր առաջ իսկ գնել տուած էր: Աչքերը դեռ ամուսինին վրայ յառած էր եւ իր ալ աջ քունքին վրայ կը գտնուէր պզտիկ ծակ մը՝ ուրկէ հոսող արիւնը դեռ չէր դադրած: Երկուքին ալ մահը վայրկենական եղած էր եւ դիմագիծերնէն յայտնի էր որ ամենափոքր ցաւ մը անգամ չէին զգացած:

Տարաբաղդ կինը՝ որ խաբուսիկ առողջացման մը մէջ իսկ դեռ չէր կրցած մտքէն վանել սա գաղափարը թէ իր մեռնելէն ետքը ամուսինը մինակ պիտի մնար աշխարհի վրայ, ջղայնութեան վայրկեանի մէջ սպաննած էր զայն եւ յետոյ վերջ տուած էր իր ալ կեանքին:

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿ-ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՄԸ

ԲՈՂՈՔԱԳՐՈՒՆ ԱՌԱՋԱՐԿԸ

Պէօյիւքտէրէ, 6 Նոյեմբ.

Քառասուն տարիէ ի վեր է որ ուսուցչական ասպարէզը մտած ըլլալով՝ իմ ուժովս կը պաշտօնավարեմ կրթական յարկերու մէջ, ուր ուսանող մանկութեան օգտակար եղա՞ծ եմ թէ ոչ, զայդ վճռատարանելու չունիմ բնաւ յաւակնութիւն եւ նպատակ: Սոյն երկար տարիներու երեսունչորսը անընդհատ անցուցած եմ Պէօյիւքտէրէի Հոփսիմեանց Նախակրթարանին մէջ, որ երբեմն երկսեռ ըլլալով, տասներկու տարիէ ի վեր միայն լոկ արական սեռի յատկացուած է: Թէ այսչափ երկարատեւ միջոցի մէջ՝ առաջին Թուականէն՝ այն է 1866 էն՝ սկսեալ ո՛րչափ շրջանաւարտ աշակերտներ հասած են սոյն Նախակրթարանէն, հարկ չկայ երկարօրէն թուել. այսչափ միայն բաւական է ըսել որ ընդհանուր Նախակրթարանաց համար զանազան ատեններ Պատ. Ուսումն. Խորհրդոց կողմէ պատրաստուած կրթական հրահանգներ գործադրութեան դրուելու սկսելէն ի վեր՝ որ իբր 15 տարուան միջոց մըն է, գրեթէ ամէն երկու կամ երեք տարին միանգամ շրջանաւարտ աշակերտներ տուած է սոյն Նախակրթարանը. ինչպէս 5 շրջանաւարտ՝ 1886-ին. չորս 88 ին. չորս՝ 99 ին. երկու՝ 94ին երկու՝ 98 ին. եւ երեք՝ 99ին: Ասոնք Պոլսոյ առաջնակարգ եւ բազմամարդ Թաղերու աշակերտաց հետ համահաւասար կարողութեամբ յետ քննութեան արժանի դատուած են գոնէ Կեդր. Վարժարանի առաջին դասարանը եւ կամ այլուր ընդունուելու. եւ հետեւաբար այս աշակերտները՝ անշուշտ միակ եւ ճշմարիտ պարծանք մըն են մեզ համար այնու առաւել մանաւանդ, որ միակ դաստ-ուսուցչի մը ճգամբ արդիւնաւորուած են Կազմ. Կանոնագրի մէջ գծուած ուսման զանազան առարկաներու մեծագոյն մասին մշակութեամբ:

Զարմանալի չէ՞ ուրեմն որ Շրջանաւարտից քննիչ Յանձնաժողովը՝ Պէօյիւքտէրէի Տարր. Նախակրթարանի դաստ. Ուսուցչին ամենագէտ չըլլալը գիտնալով հանդերձ՝ անոր այս անգամ իբրեւ շրջանաւարտ ներկայացուցած եւ Վոսփորի վերի ծայրէն մինչեւ Ազգ. Պատրիարքարան երթեւեկի ծախուց յանձնառութեամբ հինգ անգամ ուղարկած երկու աշակերտները՝ Կազմ. Կանոնագրի պահանջած ամէն ուսումները սորված չըլլալնին մէջ բերելով բոլորովին թերի կը հռչակէ անոնց ուսմանց քանակն ու աստիճանը: Իրաւ այս պարագային մէջ կը փորձուիմ հարցնել թէ այդ աշակերտները ընդհ. ազգաց պատմութիւն ուսած չըլլալնուն համար տոհմային պատմութենէն հարցում մը վայելելու անիրա՞ւ ըլլալու էին. Թուաբանութեան մէջ համեմատութիւն, երեքի կանոն, եւն. դեռ առած չըլլալնուն համար կատարելի եւ ուրիշ թուաբ. խնդրոց լուծման առաջարկ ընդունելէ զո՞րկ համարուելու էին. կրօնքի, հայերէնի, թուրքերէնի եւ գաղղիերէնի մէջ բաւականաչափ յաջողակութիւն ունենալնին նշանակութիւն ունենալու չէ՞ր արդեօք՝ գծագրութիւն, երկրաչափութիւն, ֆիզիգ, բնական գիտութիւն, եւն ուսած չըլլալնուն համար: Ասոր նման տնօրինութիւն մը արդէն 1890 Թուականին ալ տեղի ունեցաւ մեր ներկայացուցած 4 շրջանաւարտներու նկատմամբ, երբ այն ատեն ազգ. Նախակրթարանները ընդհանրապէս Ա. եւ Բ. աստիճաններու բաժնուած էին, եւ մեր աշակերտները մրցման արժանի չըլ համարուեցան Բ. աստիճանի պաշար չունենալնուն՝ այսինքն տմարակալութիւն, գծագրութիւն, ընդհ. ազգաց պատմութիւն, եւն. ուսած չըլլալնուն համար. Եւ սակայն այս ընթացքը՝ մեզմէ աւելի մեր աշակերտաց նկատմամբ զրկանք, միանգամայն եւ վհատութեան պատճառ համարուելով, երբ բողոքեցինք կարի իրաւամբ, այն ատենի Ուսումնական Խորհրդոյ Ատենապետ Տոքթ. Թիրեաքեան էֆ. հաճելով ճանչնալ մեր իրաւունքը, 133 համարաւոր պաշտօնագրով մը շնորհեց Պատ. Խորհրդոյն գոհունակութիւնը՝ ի մասին յաջողակութեան մեր շրջանաւարտից ինքնայօժար յայտնելէ զատ, անոնց վկայականներն իսկ վաւերացնել տալ կրթական տեսչութեան: Եւ ահա սոյն չորս շրջանաւարտներէն երկուքը ո՛րչափ որ յայնժամ առ աղքատութեան գացին պարապիլ ծառայական արհեստի, միւս երկուքը միեւնոյն տարին յետ քննութեան ընդունուեցան մէկը Կեդր. բարձրագոյն վարժարանի Ա. դասարանին, եւ միւսը՝ Մայր վարժարանին բարձրագոյն դասակարգին մէջ հաստատուելով:

Կրթական այս խնդիրը իր կարեւորութիւնը ունենալուն՝ եթէ քիչ մը երկարաբանեցի, կ'աղաչեմ որ ներուի ինծ, մանաւանդ որ թոյլ տրուի ինծ սա մէկ քանի տողերն ալ Պատ. Ուսումն. Խորհրդոյ ուշադրութեան ենթարկելու: Եթէ Վոսփորի երկու եզերաց վրայ մինչեւ Օրթագիւղ եւ Գուզկունճուգ գտնուած գիւղերու Տարր. Նախակրթարանք հազիւ քանի մը հարիւր դահ. վարձքով մէն մի դաստ. ուսուցիչ պահելու կարող են, եւ եթէ ատոնք Կազմ. Կանոնագրի ամէն ուսմունքը արդիւնաւորապէս աւանդելու մասնագիտական բաւականութիւնը չունին, մեղքը որո՞ւնն է որ ամէն ուսմանց պաշարը սաւել կամ նուազ յաջողակութեամբ ստացող շրջանաւարտներ չեն ելլեր այդ կրթական յարկերէն. խեղճ ուսուցիչնե՞րը այպանելի եւ մեղադրելի են, թէ հոգաբարձու մարմինք եւ թաղեցիք. մէկ մարդ մինչեւ իրիկուն քանի՞ դասեր կրնայ աւանդել, ո՞րչափ տեւողութեամբ եւ քանի՞ կարգերու: Մանկավարժական ամէն մեթոտներու մանաւանդ նորագոյններու քաջահմուտ, ուսուցչական ամէն յատկութիւններու տէր եւ գիտակ ըլլալու յաւակնութիւնը քա՛ւ լիցի. Եւ սակայն պատ. Խորհուրդը ինծ կը ներէ՞ արդեօք խնդրել թէ ինչո՞ւ Քննիչ Յանձնաժողովոյ պատ. անդամոց ուշադրաւ եղած է շրջանաւարտից մեծ մասամբ 15-16 տարեկան ըլլալնին. մի՞թէ 13-14 տարեկան տղաք առ հասարակ (ի բաց առեալ բնական տաղանդի տէր եղողները որ հազուագիւտ են) կարո՞ղ են ինքնին առանց նիւթ մը իրենց հաղորդուած ըլլալու, հայերէն, թուրքերէն կամ գաղղիերէն երկու տող շարադրութիւն մը գաղափարել եւ խմբագրել այնպէս որ քննողին հաճութեան արժանանայ: Թողունք մեր ազգ. վարժարանները, օտար վարժարանաց ո՞ր աշակերտը այս հասակին մէջ կրցած է այնքան առաւելութիւն ունենալ առանց մտաւոր ուժի եւ կարոզութեան՝ որ կրնայ գոյութիւն ունենալ առ նուազն 17-18 տարեկան հասակին մէջ կարծեմ։ Ես ինքնին փորձով այսպէս դիտած և համոզուած եմ. եթէ ուրիշներ հակառակը պնդեն, ատոր դէմ պայքար մղելը անտեղի է. փորձով կրնան ցոյց տալ, եթէ տակաւին ուսուցչական ասպարէզին մէջ ոգի և կեանք մաշեցնելու իղձը և կորովը ունին. և մենք ատոր համար յանուն կրթութեան մատաղ մանկտւոյն՝ այժմէն մեր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնենք ամենամեծ գոհութեամբ։

Սոյն համեստ գրութիւնս պատ. Ուսումն. Խորհուրդը ուշադրութեան առնելով հարկաւ պիտի համոզուի որ եղած տնօրինութեանց և մանաւանդ Քննիչ Յանձնաժողովոյ այն գողտրիկ, օգտաշատ և ի վեր քան զամենայն հայ մանկտւոյն սրտի և մտաց պարգացման նպաստաւոր տեղեկագրի խորհրդածութեանց քննադատութիւնը ընելու նպատակաւ գրած չեմ երբեք. այլ միայն սա խոնարհ կարծիքս կ՚ուզեմ յայտնել թէ, քանի որ Վոսփորի գիւղօրէից և նմանօրինակ թաղերու Տարր. Նախակրթարանք իրենց նիւթական սահմանափակ վիճակին մէջ կը յարատեւեն, անշուշտ չպիտի կրնան ատոնք կազմ. կանոնագրի պահանջած արդիւնքը ըստ արժանւոյն և ամբողջութեամբ առաջ բերել, և հետեւաբար ատոնց իբրեւ շրջանաւարտ ցոյց տալիք աշակերտք (զոր տուած չեն ցարդ բաց ի Պէյլէրպէյի և Սարըեարի Նախակրթարաններէն) հաճութեան չարժանանալէ ի զատ վհատութեան պիտի մատնուին, ինչպէս եղաւ այս անգամ մերիններուն, ուստի այս մասին բացառիկ տնօրինութիւն մը ընելու անհրաժեշտ պէտքը խոնարհաբար կ՚առաջարկեմ Պատ. Խորհրդոյ արդարասէր և լուսամիտ անդամոց. թող այսպիսեաց ալ՝ իրենց ստացած ուսման քանակութեամբ և ի նոսին ցոյց տուած յաջողակութեան առաւելութեամբ տրուի իրենց վկայագիրը, գոնէ կրթ. տեսչի կողմէ վաւերացուելով միայն։

Իսկ ինձ համար՝ որ 40 տարիէ ի վեր իմ համեստ և մեկուսացեալ դիրքիս և կացութեանս մէջ խմովանն կեանք և գրիչ մաշեցուցած եմ յօգուտ մատաղերամ հայ մանկտւոյն, նիւթական աննշան վարձատրութենէ աւելի բարոյական մեծ մխիթարութիւնս բաւական կը համարիմ ինձ՝ հրճուանօք տեսնելով հասուցած բանաւոր տունկերս՝ արդիւնաւորապէս զարգացած և ճոխացած հրապարակի վրայ, որոնք իրենց զանազան գործոց և զբաղմանց կիրառութեամբ փայլ և պարծանք են այսօր հայ ընկերականութեան։

Դաս. ուսուցիչ Հուփփաճ Վարժարանի
ՍԱՀԱԿ Ա. ԽԱՆՃԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ
ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Ընդհանուր կացութիւնը.—Նոյեմ. 10էն ի վեր ստոյգ տեղեկութիւն մը առնուած չէ Լէտիսմիթի կացութեանը վրայ, թէեւ երէկ հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ Լէտիսմիթ անձնատուր եղած է Պօէրներուն։ Նոյեմ. 10ին Լէտիսմիթէ նշանացի հեռագրով տեղեկութիւն առնուած էր թէ կացութիւնը լաւ է, ռմբակոծութիւնը վնաս մը չի պատճառեր և թէ քաղաքին մէջ առատ պաշար կայ։ Միւս կողմէ, Նոյ. 9 թուականով հեռագիր մը ծանուցած է թէ Պօէրները սեղմած են պաշարման շրջանակը և այժմ 1400 մէթր հեռուն կը գտնուին անգլիական բանակետղէն։ Եթէ այս լուրը ստոյգ է, ըսել է որ Պօէրները կանոնաւորապէս կը գործեն, պատնէշներ շինելով և իրենց կատարելիք յարձակումը դիւրացնելով։ Պօէրները նկատելով որ ռմբակոծութիւնը ապարդիւն կը մնայ, աւելի կը մօտենան Անգլիացիներուն, որպէս զի հին դրութեան համաձայն բուռն յարձակում մը կատարեն։ Միթէ պիտի յաջողի՞ն այդ կերպով տիրել Լէտիսմիթի։ Եթէ վերոգրեալ տեղեկութիւնները ստոյգ են, պէտք է հաւատալ որ Անգլիացիներն ալ պարապ մնացած չեն և շատ ամրացուած պիտի ըլլան պաշտպանութեան միջոցները, որպէս զի երբ Պօէրները յարձակին, իրենց զօրաւոր դիրքերուն մէջ գտնուին և ամրոցներու ետին պատըսպարուած ըլլան։ Արդ, Անգլիացիներուն հետեւակները շատ զօրաւոր են և հրացանաձգութեան մէջ խիստ ճարտար։ Ասկէ կը հետեւի թէ Լէտիսմիթի գրաւումը շատ դիւրին պիտի չըլլայ և Պօէրները հաւանօրէն պարտութիւն մը կրեն Լէտիսմիթի առջեւ։ Ասկէ զատ Անգլիացիներուն օգնութեան հասնող բանակը կը համախմբուի Իսթքուրթի մէջ։ Անցեալ չորեքշաբթի տասնըչորս փոխադրանաւեր հարաւային Ափրիկէ ցամաք հանած են 771 սպայ և 14,811 զինուոր, որոնց կէսէն աւելին Նաթալի կողմը կը ղրկուին։

—Մաֆէքինկէն և Քիմպըրլիէն առնուած տեղեկութիւններու նայելով, Պատէն-Բօուէլ գնդապետը մինչեւ 6 Նոյեմ. տակաւին դէմ կը դնէր։ Քրոնիէ զօրավարը, ռմբակոծութենէն ետքը, որոշած էր Մաֆէքինկի մօտենալ զուգահեռական խրամներու միջոցաւ։ Հոկտ. 28ին, գիշեր ատեն, Ֆից-Քլարէնս հարիւրապետը քաղաքէն դուրս ելաւ, Պօէրներու խրամներուն վրայ քալելով և իր վարած խումբը անձայն մօտեցաւ թշնամին և սուլիչով տրուած նշանի մը վրայ՝ ամէնքն ալ յարձակեցան Պօէրներուն վրայ։ Ասիկա կատարեալ անակնկալ մը եղաւ։ Անգլիացիները սուինով սպաննեցին բազմաթիւ Պօէրներ, բայց քիչ ետքը ատոնց երկրորդ գիծը սկսաւ բուռն կրակ մը տեղացնել Անգլիացիներուն վրայ։ Այն ատեն հարիւրապետը նահանջի հրաման տուաւ սուլիչով։ Այդ ընդհարումին մէջ Անգլիացիները ունեցան վեց մեռեալ եւ տասներկու վիրաւոր։ Հոկտ. 30ին Քրոնիէ զօրավարը հրաւիրեց Մաֆէքինկը՝ անձնատուր ըլլալու։ Ատիկա ազդարարութիւն մըն էր. ուստի Անգլիացիները մեծ եռանդով սկսան գործել և յարձակման դէմ դնելու պատրաստուիլ։ Հետեւեալ օրը, առտուն կանուխ, տեղի ունեցաւ յարձակումը, փոքր բլուրի մը վրայ որ պաշտպանուած էր թնդանօթով մը և Ուէլֆորտ գնդապետին գաղթային զինուորներովը։ Այդ փոքր խումբը, երեք կողմերէ յարձակում կրելով, հրաշքներ գործեց. պահ մը մեծ վտանգի ենթարկուեցաւ, բայց Պատէն-Բօուէլ գնդապետը յաջողեցաւ ազատել այդ խումբը։ Վերջապէս ճակատամարտը տեւեց հինգ ժամ։ Անգլիացիները ունեցան հինգ մեռեալ ու հինգ վիրաւոր։ Պօէրները յարձակած էին եօթը թնդանօթով և հազար զինուորով, բայց այս անյաջողութենէն չվհատեցան, վասն զի վերջին լուրերու նայելով, հարաւային կողմը կը համախմբուին, այդ կողմէն յարձակելու համար Մաֆէքինկի վրայ։ Քիմպըրլիի համար նշանակելի լուր մը չկայ. երկու կողմէն միշտ թնդանօթաձգութիւն կը կատարուի։ Պօէրներու ռումբերը շատ անգամ քարի և հողի կոյտերու վրայ կ՚իյնան որոնք հանքերու շահագործումէն առաջ եկած են։ Պօէրներու ռումբերը շատ քիչ կը պայթին և մեծ մասամբ փոքր են։ Օռանժի հիւսիսային սահմանագլուխին վրայ պատահածներու մասին տեղեկութիւն մը չկայ։ Հեռագրական տեղեկութիւններու նայելով, Օռանժցիները առջի օրերու փայլուն վստահութիւնը չունին և Նաթալ գտնուող զինուորները վերստին սահմանագլուխին ճամբան բռնած են։ Նաեւ Բարեյուսոյ Գլուխին հիւսիսային կողմի շարժմանց մէջ տեսնուած վարանումները ցոյց կու տան թէ վտանգը անհետացած է։ Սըր Ռըտվէրս Պըլլըր զօրավարը ծովի ճամբով Իսթ-Լոնտոն ղրկած է արքայական հրացանաձիգներու վաշտը, հաւանօրէն Քուինսթաունը և Տորտրէխթը պաշտպանելու և յետոյ Սթրոմպէրկ-Ճօնքշընը գրաւելու նպատակով։ Անցեալ շաբթու Պօէրները այդ վերջին տեղը երեւցան։

Ռոտէզիայէն առնուած լուրերու նայելով, Պօէրները անհետացած են այդ տեղերէն։ Բլումէր գնդապետը հետազօտութիւն մը կատարելով Թուլիի ամէն կողմերը, թշնամիէն հետք չէ տեսած։ Զրահապատ կառախումբով գացեր է մինչեւ Կապէրոնէս որ Մաֆէքինկէն 150 քիլոմէթր հեռուն կը գտնուի, բայց չէ կրցած տեղեկութիւն մը առնել այդ վայրին վրայ։ Բլումէր գնդապետին հեռագիրը Պէյրայի ճամբով ղրկուած է։ Կապէրոնէսէն անդին, 50 քիլոմէթր դէպի արեւմուտք, Պօէրները երկաթուղիի գիծը քանդեցին։

Նոր զինուորները.—Անգլիոյ մէջ կազմակերպուած 6. զօրաբաժնին հրամանատարն է Սըր Չարլս Ուորըն, որ ամրաշէն զօրաբանակին կը վերաբերի և երբեմն նշանաւոր եղած է Պէչուանալանտի մէջ։ Այդ սպան, կ՚ըսէ Թայմզ, Սըր Ռըտվէրս Պըլլըրի հրամանատարութեան տակ գտնուող երեք զօրավարներէն աւելի փորձառութիւն ունի հարաւային Ափրիկէի պատերազմներուն մէջ։ Կուէֆա Նումասիա և Մանիլա փոխադրանաւերը չորեքշաբթի Բարեյուսոյ Գլուխը հասան։ Կոթ, որ չորեքշաբթի իրիկուն Սաութէմբթընէն ճամբայ ելաւ, Սէն-Վէնսանէն պիտի առնէ Բեռսիաի տարած 7 սպաները, 159 զինուորներ և 232 ձի, վասն զի այդ փոխադրանաւը չի կրնար ճամբան շարունակել։

Տէրութեանց ընթացքը.— Օսէրվաթորէ Ռոմանօ յայտարարութիւն մը հրատարակած է ըսելով որ ինք Վատիկանի պաշտօնական կամ անպաշտօն օրկանը չէ, բաց ի իբր լուր հրատարակածներէն։ Կը յարէ թէ այս յայտարարութիւնը ընելուն պատճառը լրագիրներուն այն հրատարակութիւնն է թէ Օսէրվաթորէ Ռոմանօյի բանակռիւներուն հետեւանքով Վատիկան նպաստաւոր նկատուած է Թրանսվալի։

Լէտիսմիթէն Իսթքուրթ հասած բնիկ մը պատմեր է թէ Պօէրները Նոյեմ. 9ին չորս խոշոր թնդանօթով ռմբակոծեր են անգլիական բանակետղը, բայց ատոնց նաւային թնդանօթները չեն պատասխաներ։

Թղթակից մը մեռած.—Տէյլի Քրոնիքլ կը ծանուցանէ թէ Մաֆէքինկի իր թղթակիցը դիպուածով սպաննուեր է անգլիացի սպայի մը ձեռքը գտնուած ռէվօլվէրին պայթելովը։

Պուլուվայօէն (Ռոտէզիա) կը հեռագրեն Թայմզի թէ Սէլիքա Բօբի մէջ Պօէրները յարձակեր են Քամա ցեղապետին վրայ, բայց ետ մղուեր են։ Քամայի յաղթութիւնը, կ՚ըսէ Թայմզ, լաւ տպաւորութիւն մը պիտի ընէ այդ տեղերու բնիկներուն վրայ։

Պ. Ուինտեմի ճառը.—Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան խորհրդական Պ. Ուինտըմ, չորեքշաբթի օրը ճառ մը խօսելով Տովրի մէջ, ըսաւ թէ Անգլիա՝ իր գաղթավայրերուն համար տածած սէրէն անմիջապէս ետքը կը դասէ՝ Ամերիկայի նկատմամբ ունեցած բարեկամութիւնը, բայց, յարեց, այս բարեկամութենէն չի հետեւիր թէ մեծ տէրութեանց դէմ թշնամութիւն մը կայ։ Խորհրդականը խօսելով Գերմանիոյ Կայսեր այցելութեանը վրայ, ըսաւ թէ Անգլիացիները անհաճոյ բան մը ըրած պիտի ըլլան, եթէ չյարգեն այն մտերմական հանգամանքը զոր Վիլհէլմ Բ. տալ կ՚ուզէ Անգլիա կատարելիք իր ուղեւորութեանը, և թէ նոյն իսկ այդ հանգամանքով, Գերմանիոյ Կայսեր այցելութիւնը արժանի է որ սիրալիր կերպով ընդունուի։

Լոնտոնէն կը հեռագրեն Մաթէնի.

«Հոս զանազան մեկնութիւններ կու տան Բրէթորիայէն Նոյեմ. 9 թուականով ուղղուած այն հեռագրին որ կը ծանուցանէր թէ Ժուպէր զօրավարը նորէն ռմբակոծեր է Լէտիսմիթը և թէ Պօէրները 1500 մէթրի չափ մօտեցած են անգլիական ամրութիւններուն։ Թէեւ այս հեռագիրը յետոյ չհաստատուեցաւ, սակայն Լոնտոնի մէջ ստոյգ կը նկատէին այդ հեռագրին հաղորդած լուրերը։ Կ՚ըսուէր թէ առնչութիւն մը կայ այդ հեռագրին և երկու օր առաջ Իսթքուրթէն առնուած այն հեռագիրներուն միջեւ, որոնք կը ծանուցանէին թէ նոյն թուականին, 9 Նոյեմ. գրեթէ ամբողջ օրը թնդանօթաձգութիւն կատարուած է Լէտիսմիթի կողմը։ Արդ, անցեալ հինգշաբթի վճռական օր մը եղած է Լէտիսմիթի համար, բայց տակաւին լուր առնուած չէ այդ ճակատամարտին ելքին վրայ։»

ԵՐԵՔ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Իսթքուրթ, 19 Նոյեմ.—Պօէրները առտուն յարձակեցան Իսթքուրթի վրայ։ Անգլիացիները յանկարծակիի եկան, վասն զի չէին սպասեր, բայց խոշոր թնդանօթի մը ռումբերը և բուռն հրացանաձգութիւն մը պարտաւորեցին Պօէրները նահանջելու։ Ասոնք իրենց թնդանօթները դրած էին բլուրի մը վրայ, իրենց համար նպաստաւոր դիրքի մէջ, բայց անգլիական նաւային զինուորներուն ճիշդ նշանառութիւնը, խառնակութիւն մը պատճառեց Պօէրներու կարգերուն մէջ, որով ասոնք անմիջապէս ետ քաշեցին իրենց թնդանօթները։ Անգլիացիներուն ընդհանուր հրամանատարութիւնը կը վարէ Թըրընթըն Հիլտեարտ։

Բրեթորիա.— Թրանսվալի և Օռանժի զօրքերէն կազմուած երկու խումբ գրաւեցին Քոլէզպէրկը, Պլէօմֆօնթէյն-Միտըլպուրկ-Փօռ Էլիզապէթի երկաթուղիի գծին վրայ, Օռանժի հարաւ-արեւմտեան սահմանագլուխին մօտ։ Այդ զօրախումբը ընդդիմութեան չհանդիպեցաւ։ Քոլէզպէրկ ու շրջակայքը Օռանժի անկախ պետութեան միացուած հռչակուեցաւ։

Քէբթաուն.— Օռանժ Ռիվըրէն (Քէյբթաուն-Տէ Ար-Քիմպըրլիի երկաթուղիին կայարան, Օռանժի հարաւ-արեւմտեան սահմանագլուխին մօտ) Նոյեմ. 16 թուականով առնուած լուրերու նայելով Քիմպըրլին ազատելու նպատակով զօրքերու համախմբման պատրաստութիւնները աւարտած են։

Լոնտոն.— Մինչեւ հիմա Բարեյուսոյ Գլուխը հասած անգլիական նոր զինուորներու թիւն է 27,000, որոնց մէկ մասը Իսթ-Լոնտոն ցամաք հանուեցան։ Այդ տեղը շուկէտն է՝ Քուինսթաունի և Պուրկէրստորփի ճամբով Օռանժի սահմանագլուխը գացող երկաթուղիին։ Մէկ մասն ալ Տուրպան ցամաք ելաւ։ Տուրպանէն կը սկսի Բիէթէրմարիցպուրկէն Լէտիսմիթ տանող երկաթուղիի գիծը։ Զինուորները մասամբ ալ ցամաք հանուեցան Քէյբթաուն, որ Տէ Արէն Քիմպըրլի տանող երկաթուղիի գիծին շուկէտն է։ Գրաքննութիւնը կ՚արգիլէ զինուորներու շարժման վերաբերեալ լուրերը։

—Մաչերուէն (Պազութոլանտ) կը հեռագրեն թէ տեղւոյն անգլիական ներկայացուցիչը յանկարծ հեռացեր է անկէ, Պազութոներու ամէնէն զօրաւոր ցեղապետին հետ տեսնուելու համար։ Ասոր պատճառը կ՚ենթադրուի թէ կասկածելի ընթացքն է Ծոէյներու ցեղապետին որ Պօէրներուն համակիր կ՚երեւայ։

—Իսթքուրթէն կը հեռագրեն Նոյեմ. 15 թուականով որ Լէտիսմիթէն հոն հասած անձ մը լուրեր բերեր է Հուայթ զօրավարէն, ըսելով որ կացութիւնը լաւ է և թէ Պօէրներու ռումբերը արդիւնք մը չեն ունենար։ Ուրիշ անձ մըն ալ լուր տարեր է թէ Հուայթ զօրավարը Նոյեմ. 10ին յարձակեր է Պօէրներուն վրայ, մեծ կորուստ պատճառելով անոնց։

—Լուրէնսօ-Մարքէզէն Նոյեմ. 16 թըւականով առնուած հեռագրի մը նայելով Լէտիսմիթ ռմբակոծուեր է Նոյեմ. 14ին ու 15ին։ Քանի մը տուներ այրեր են։

Թայմզ կը հաստատէ Իսթքուրթէն Ռիւթէրի ստացած այն հեռագիրը թէ Հուայթ զօրավարը Լէտիսմիթէն յաջող ելք մը ունեցեր է։ Պօէրներէն հինգ հոգի մեռեր և երկու հոգի վիրաւորուեր են։

Քէբթաուն. — Օռանժի հարաւային սահմանագլուխէն Նոյեմ. 14 թուականով առնուած լուրերու նայելով, առջի օրը Ռուքսվիլի (Օռանժի մէջ քաղաք մը, սահմանագլուխին մօտ) հրամանատարը 450 հոգիով գրաւեր է Ալիուալ-Նորթը որ Բարեյուսոյ Գլուխի գաղթավայրին մէկ քաղաքն է, սահմանագլուխին մօտ և Պուրկէրստորփի հիւսիսային արեւելեան կողմը։ Հրամանատարը Թրանսվալի և Օռանժի դրօշները պարզեր է քաղաքին վրայ, նաեւ ծանուցեր է բնակիչներուն թէ քաղաքը ու շրջակաները գրաւուած են։ Տասնըչորս օր պայմանաժամ տուեր է անգլիացի բնակիչներուն որ հեռանան այդ քաղաքէն։

—Քուինսթաունէն Նոյեմ. 14 թուականով կը հեռագրեն թէ Պօէրները գրաւած են Պուրկէրստորփը և թէ կը կարծուի որ կը յառաջանան դէպի Սթորմպէրկէն, Քուինսթաունի հիւսիսային կողմը, քանի մը մղոն հեռաւորութեամբ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Մաթէնի Լոնտոնի թղթակցէն.

«Գիտէ՞ք թէ Վիլհէլմ Բ. ի՛նչ նուէր կը տանի Վիքթորիա թագուհիին։ Խոշոր հատոր մը որուն առաջին էջին վրայ սա խորագիրը կայ. «Օպէրոն, օբէրա հինգ արարուածով և ութ պատկերով, եղանակ՝ Վէպէրի և խօսք Վիլհէլմի, կայսր Գերմանիոյ»։ Ն. Վեհափառութիւնը մտածելով որ Օպէրոնի միայն խօսքերը առանձին մեծ բան պիտի չըլլան, որոշեր է արժէքաւոր բան մը ընել։ Ուստի հրաւիրած է հեծելազօրքերու հազարապետ Լաուֆը, Վիսպատէնի թատրոնին տնօրէնը և Բառուցքի թէնորը, իրեն աշխատակցելու։ Չորս աշխատակիցները երկու ամիս աշխատած են իւրաքանչիւրը իրեն յատուկ բաժնին մէջ։ Վերջապէս գործը աւարտած ըլլալով այս ձմեռ պիտի ներկայացուի Պէռլինի Օբէրայի թատրոնին մէջ։ Վիլհէլմ Բ. իր առաջին գործին առաջին օրինակը ուզած է նուիրել իր մեծ մօրը։ Հատորը պատկերներով զարդարուած է. կողքը մագաղաթէ է և գոցուելու տեղը՝ ականակուռ։»

ԱՆԳԼԻՈՅ թագուհին այս ձմեռ Ֆրանսա պիտի չերթայ, այլ Միջերկրականի իտալական եզերքին վրայ պիտի անցընէ այն քանի մը շաբաթները զորս սովոր էր ամէն տարի Նիսի մէջ անցնել։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ.—Սէուլի (Քորէա) ռուսական ներկայացուցիչը որ հիմա Ուաշինկթըն կը գտնուի, յայտարարեր է թէ սխալ է այն լուրը որուն համաձայն Ռուսիոյ և Ճաբոնի միջեւ խնդիր մը ծագած ըլլայ, Քորէայի նկատմամբ. թէ այդ երկու կառավարութիւնները, ընդհակառակը, յանձնառու են Քորէայի անկախութիւնը յարգել, Թօքիոյի և Բեդերսպուրկի մէջ կնքուած պայմանագրութիւններով և թէ ատոնք շատ բացորոշ են և անոնք որ Քորէայի վեհապետութեան մասին վէճ մը ծագած ըլլալու զրոյցը երեւան հանած են, բնականաբար տեղեկութիւն չունին այդ պայմանագրութիւններու գոյութենէն։

ԲԱՆԱՄԱ.—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն Իվնինկ Բոսթի թէ Բանամա ուզեր է միանալ Մ. Նահանգաց։ Բանամայի ժողովուրդը բացարձակապէս հակառակ է Քոլոմպիայի։ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարութիւնը կարեւորութիւն չէ տուեր այդ խնդիրքին։

ՓԻԼԻՓՓԵԱՆՆԵՐԸ. — Պ. Մաք Քինլի հեռագրեր է Փիլիպպեանց ընդհանուր հրամանատար Օթիս զօրավարին՝ իրեն անունով խնդրել Ակուինալտոյէն որ սպանիացի գերիներուն հետ լաւ վարուի, յարելով որ եթէ ո և է ապստամբ խոշտանգէ գերիները, Ամերիկացիներուն ձեռքը անցնելէ ետքը պատասխանատուութեան պիտի հրաւիրուի։

ՕԴԱՉՈՒ ԱՆՏՐԷ. — Լոնտոնէն չորեքշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն. — Պալինա նաւը, որ այսօր Տընտի հասաւ, կը ծանուցանէ թէ յուլիսին և յետոյ օգոստոսին հանդիպեր է Անթարքթիք շոգենաւին որ Անտրէն փնտռելու համար ղրկուած էր։ Անթարքթիք որ 300 մղոնի չափ ծովեզերքի վրայ հետազօտութիւն կատարած էր, Անտրէի հետքը չէ տեսեր։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՉԻՆ. — Աւստրիոյ լրագիրները դիտել կու տան թէ Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին նստաշրջանի բացման գահաճառին մէջ բան մը ըսուած չէ Իտալիոյ և Չինու յարաբերութեանց վրայ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ծովային նախարար Թիրփից ծովակալը ուղեւորութիւն մը պիտի կատարէ Գերմանիոյ մէջ, համոզելու համար Դաշնակցութեան իշխանները թէ հարկ է աւելցնել Գերմանիոյ նաւատորմը։ Վիլհէլմ կայսեր սիրելի գաղափարները հետզհետէ ընդունելութիւն կը գտնեն երկրին մէջ։ Նաւային բարձրագոյն վարժարանին ուսանողներուն այս տարուան թիւը նախորդէն երկու երրորդ աւելի է։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԷՆ կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը հրամայեր է շինել երեք զրահաւոր, երեք յածաւորակ և տասներկու թնդանօթներ։

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ ԱԹԷՆՔԻ ՄԷՋ. — Աթէնքէն կիրակի օրուան թուականով կը հեռագրեն. — Ուրբաթէն շաբաթ գիշեր տեղացած հեղեղանման անձրեւներու հետեւանքով Քիֆիսոս ու Իլիսոս գետակները որոնք Աթէնքի մօտէն կ՚անցնին, յորդելով ողողեցին դաշտերը և քաղաքին թաղերը։ Քաղաքին մէջ անցուդարձը դադրեցաւ։ Աթէնքի ու Պիրէոսի և Պեղոպոնէսի հաղորդակցութիւնը ընդհատուեցաւ։ Պիրէոսի առջեւ գտնուող ռուսական ու ֆրանսական մարտանաւերը զինուորներ ցամաք հանեցին օգնութեան համար։ Տեղական իշխանութիւնները միջոցներ ձեռք առին բացը մնացած բնակիչները պատսպարելու համար։ Օգնութիւնները կը շարունակուին։ Վնասը քանի մը միլիոն Փր. կը հաշուուի։

ՃԱՊԷԼ ՏՕՆԷԼԵԱՆ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԴԻ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐԻ
Բ. ԳԻՐՔ

Կը ծախուի բոլոր հայ գրավաճառներուն քով, 4 ղրուշի։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլտըզի առաջին աստիճան տրուեցաւ մաքսային Խորհուրդին անդամ Ապտիւլկանի պէյի։ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Ֆիումէի օսմ. հիւպատոս Նիքոլաքի էֆ.ի։

—Գասթէմունի նահանգին Ջաֆրանպօլը գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Այանճըքի գայմագամ Թէվֆիգ էֆ. որուն յաջորդեց Մալազկերտի նախորդ գայմագամ Խալիլ Սըտգը էֆ.։ Արշիպեղագոսի կղզիներու նահանգին Քարբօթ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Բասրայի գայմագամ Լեւոն էֆ. որուն յաջորդեց Մերզալի գայմագամ Ապտիւլհալիմ էֆ։

—Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Աթէնքի օսմ. դեսպանատան առաջին քարտուղար Մազհար պէյի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ռոսթովի օսմ. հիւպատոսարանին թարգման Միշէլ Թէմինճեան էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Համազգային Անկելանոցին բժիշկներէն Սթէֆանաքի պէյի և չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Սէրվանիտի ու Մաքրիտի էֆ.ներու։ Դ. կարգի Օսմանիէ՝ Մալթէփէի յոյն հասարակութեան կրօնական պետ Տ. Եանիի և Կիպրոսի ոստիկանութեան քննիչ Մուսթաֆա Շէվգը էֆ.ի։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Անգլիոյ և Սպանիոյ դեսպանները երէկ Բ. Դուռը երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարարին հետ և յետոյ Պարսից դեսպանատունը գացին ու այցելութիւն տուին Միրզա Մահմուտ խանի։

ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ վարժարանին մրցանակաբաշխութեան հանդէսը երէկ տեղի ունեցաւ նոյն վարժարանին մէջ։ Նախ կատարուեցաւ Մարգարէին ծննդեան գրքին ընթերցումը և յետոյ սկսաւ մրցանակներու բաշխումը։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ կայս. պալատան քարտուղարներէն Ճէվատ պէյ ներկայ էր որ Ն. Վեհափառութեան կայս. բարեւները հաղորդեց վարժարանին պաշտօնեաներուն, ուսուցիչներուն և ուսանողներուն։ Վարժարանին տնօրէնը պատասխանելով ըսաւ թէ շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին՝ վարժարանը տարուէ տարի կը յառաջդիմէ։ Տնօրէնը խնդրեց Ճէվատ պէյէն վարժարանին պաշտօնէութեան, ուսուցիչներուն և ուսանողներուն երախտագիտական զգացումները մատուցանել յոտս կայս. գահոյից։ Ամէնէն աւելի մրցանակ ստացան տասնըչորս ուսանող որոնց տասներկուքը իսլամ և երկուքը յոյն։ Շրջանաւարտի վկայական ստացան վեց ուսանող, հինգը՝ իսլամ և մէկը յոյն։ Թուրքերէնի ճիւղին մէջ շրջանաւարտ ելան երկու ուսանող՝ երկուքն ալ իսլամ. իսկ Փրանսերէնի համար քսան երկու ուսանող որոնց երեքը իսլամ և միւսները քրիստոնեայ։ Այս վերջիններու մէջ կան երկու Հայեր՝ Երուանդ էֆ. Նիւզպաշեան, ու Լեւոն էֆ։

ԻՏԱԼԻՈՅ Մարկարիթա թագուհիին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, դեսպանատուններու պահականաները և իտալական շոգենաւերը դրօշներով զարդարուած էին երէկ։ Մարկարիթա թագուհին ծնած է 1851 Նոյեմ. 8/20ին։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութեան փաստաբան կարգուեցաւ նոյն նախարարութեան պաշտօնագրութեանց դիւանին քարտուղարներէն և Իրաւագիտական վարժարանին շրջանաւարտ Միւմթազ պէյ որ կը պահէ նաեւ քարտուղարի պաշտօնը։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Կայս. Իրատէ մը արտօնեց գործածութիւնը Ս. Փրկչի պատուանշանի առաջին աստիճանին զոր Հելլէն կառավարութիւնը նուիրած է Պետական Խորհուրդի քաղաքային ճիւղին անդամ Թիւրխան փաշայի և կայս. Թիկնապահ Րիֆաթ փաշայի։

ՔՈԼԵՐԱ.—Պասրայի կուսակալութիւնը կիրակի օրուան թուականով հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեանը թէ քոլերայէն դէպք ու մահ չէ պատահած։

ԹՈՒՐՔՕ-ՀԵԼԼԷՆ հիւպատոսական պայմանագրութեան խառն յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուեցաւ։

ՍԵՂԱՆ.— Կիրակի իրիկուն Իտալիոյ դեսպանին և տիկին Բանսայի կողմէ տըրուած սեղանին ներկայ գտնուեցան Ռուսիոյ ու Հոլանտայի դեսպանները, Անգլիոյ ու Ֆրանսայի դեսպանատանց խորհրդականները և ուրիշ հրաւիրեալներ։

ԱՅԱՍՈՖԻԱ մզկիթին նորոգութիւնը փութով առաջ կը տարուի։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած է բնաւ չփոխել հին ձեւը։ Էվգաֆի նախարարութեան կողմէ երեք պաշտօնատարներ կը հսկեն կատարուած նորոգութիւններուն, մանաւանդ սա կէտին վրայ թէ մոզաիկները իրենց վիճակին մէջ մնան։ Մզկիթին ամէնէն աւելի նորոգութեան կարօտ մասը հիւսիսային կողմն է։ Գմբէթին արտաքին մասը ծածկող կապարի տախտակները պիտի նորոգուին, վասն զի ճեղքուած ըլլալով՝ անձրեւի ջուրը ներս կ՚անցնի ու կը վնասէ գմբէթին։ Նորոգութիւնները ամբողջովին պիտի աւարտին Րամազանի երկրորդ կէսին։

ԳԵՐՄԱՆՆԵՐԸ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ.— Շթութկարթի մէջ ընկերութիւն մը կազմուած է, փոխատուութիւններու միջոցաւ դիւրացնելու համար գերման վաճառականներու հաստատուիլը Պաղեստինի մէջ։ Վիւրթէմպերկի թագաւորը այդ նպատակով տասը հազար մարք նուիրած է։ Թագուհին ալ մեծ գումարով մը նպաստած է։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ, առջի օրը, Յունաստանի դեսպան Մավրոկորտաթօ իշխանին և Սպանիոյ դեսպան Քամբօ տի Սակրատօ մարքիզին միջեւ կնքուեցաւ նաւային պայմանագրութիւն մը որ երկու երկիրներու նաւերուն համար փոխադարձ իրաւունքներ կու տայ։ Ինչպէս յայտնի է, Կ. Պոլսոյ սպանիական դեսպանը միանգամայն իր երկիրը կը ներկայացնէ Յունաստանի արքունիքին մօտ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ բժշկական ժողովը Նոյեմ. 5/17 թուականով տրուած որոշումով մը՝ քոլերայէ վարակուած կը նկատէ Պաղտատի նահանգին ամբողջ հարաւային կողմը։ Նաեւ ժանտախտէ վարակուած՝ Ալժերիան ու Թրիէսթէն, Նոյեմ. 12էն սկսած։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Առջի օրը ժանտախտ երեւան ելեր է Ֆաօի (Պասրա) շրջակայքը բնակող ցեղերուն մէջ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ դեսպանը ու տիկին Շթրաուս շաբաթ օրը սեղան մը պիտի տան որուն համար հրաւիրագիրներ ղրկած են։

ԱՅԱՃԻՈՅԻ (Քորսիքա) օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ Ռակուզայի օսմ. նախորդ հիւպատոս Նէճիպ Սուրսոք էֆ.։

ՕՏԱՐ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ. — Մօտերս Իզմիր կը սպասուին սպանիական ու շուէտական մարտանաւեր։ Դանիական Վալքիւրիէն մարտանաւը, որուն մէջ է Վալտէմար իշխանը, Միջերկրականի մէջ կը գտնուի։

— Ռուսական Ալէքսանդր Բ. զրահաւորը Պիրէոսէն ճամբայ ելած է դէպի Վոլօ ու Սէլանիկ, ուրկէ հաւանօրէն Իզմիր ալ երթայ։

ՃԻՏՏԷԷՆ կը հեռագրեն թէ Ճավացի երկու հարիւր ուխտաւորներ հոն հասեր են։

«ԹԱՃԻՏՐՈՄՈՍ» լրագիրը՝ տիրող կանոններուն անսաստած ըլլալով, Տպագրական Տեսչութիւնը յանդիմանութեամբ ազդարարեց արտօնատիրոջը որ իր այդ ընթացքը եթէ կրկնէ, խիստ պատիժներու պիտի ենթարկուի։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ Փրանսական նաւաբաժնին հրամանատար Ֆուռնիէ ծովակալը ու իր հետեւորդ սպաները շաբաթ օրը Երուսաղէմէն Եաֆա ժամաներ են։ Նաւաբաժինը անկէ ճամբայ ելլելով կիրակի առտու կանուխ Հայֆա հասեր է։ Դէր ծովակալը ցամաք ելեր և տեղւոյն Փրանսական փոխ-հիւպատոսին հետ այցելեր է քաղաքին զանազան մասերը։ Կիրակի առտու ալ Նազարէթ գացեր է։ Դէր-Ծովակալ Ֆուռնիէ քանի մը օրէն Իզմիր ժամանելով տասը օրի չափ հոն պիտի մնայ։

ԹՐԻԷՍԹԷԷՆ երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանած աւստրիական շոգենաւը Պիրէոն չէ հանդիպեր, որպէս զի քարանթինայի չենթարկուի։

ՍՈՖԻԱՅԻ մէջ ձերբակալուեր է Հրեայ մը որ Սէլանիկի Պանքայէն գումար մը գողցած ըլլալուն համար ամբաստանուած է։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ռումանական նոր դեսպան Պ. Կիքա մայրաքաղաքս գալէ առաջ իր նախորդ պաշտօնատեղին Սոֆիա պիտի երթայ, հրաժեշտի գիրերը մատուցանելու համար Ֆէրտինանտ իշխանին։

ԻԶՄԻՐԻ նաւահանգիստը գտնուող աւստրիական նաւաբաժինը երէկ մեկներ է անկէ։

—Անցեալ շաբաթ օր Իզմիր հասեր է Ակոսթինօ Պարպարիկօ անուն իտալական մարտանաւ մը որ ունի ութսունըվեց նաւազ և եօթը թնդանօթ։

ԿԻՒՄՈՒԼՃԻՆԷ գաւառին թղթակցութեանց տեսուչ կարգուեցաւ Ամասիոյ թղթակցութեանց տեսուչ Ահմէտ Րէմզի էֆ. որուն յաջորդեց Պէրութի նահանգին Իտարէի ժողովին առաջին քարտուղար Համտի էֆ.։

ԹԱՏՐՈՆՆԵՐԸ.— Մեծ-Եպարքոսը հրահանգ տուաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ օտարահպատակ թատերական խումբերէն ալ պէտք է գանձել այն հարիւրին տասը որ արդէն կ՚առնուի օսմ. հպատակ թատերախումբերէն և որ յատկացուած է Համազգային Անկելանոցին։ Մեծ-Եպարքոսը ծանոյց նաեւ թէ հակառակողներուն նկատմամբ հարկ է կատարել այն գործողութիւնը որուն ենթակայ կ՚ըլլան տէրութեան հրամաններուն անսաստողները։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսուչ Նազիֆ փաշա տակաւին ապաքինած չըլլալով բացակայ կը գտնուի իր պաշտօնատեղիէն։

ՉԵՐՔԷՍ ՔԷՕՅԻ որսորդութեան վայրերը, կ՚ըսէ Սաբահ, մէկ երկու հոգիի վարձու տրուեր են։ Գիւղացիները՝ դրուած նշանները վերցուցեր են։ Այդ պատճառով կռիւ մը ծագեր է։ Սաբահ ձեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ ըսելով որ Կ. Պոլսոյ մէջ որսորդներու թիւը շատ ըլլալով, որսորդութեան արտօնագիրներու հասոյթը կը վնասուի։

ԲՐԷՎԷԶԱՅԻ մէջ Բյավէեսթի անուն մարդ մը ձերբակալուեր է որ իբր պատուաւոր անհատ նպարավաճառութիւն կ՚ընէր, մինչդեռ Յունաստանէն փախած նշանաւոր աւազակ մըն է եղեր։

ՏՈՔԹ. ՋԱՆՏԷՐ, Անատոլուի երկաթուղիներուն վարչական Խորհուրդին նախագահը, երէկ Վիէննա գնաց։

ԱՅՏԸՆԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ.— Ջաթալճա ղրկուած նպաստի բոլոր տոմսակները սպառեր են։ Զինուորական հանգստեան թոշակի Սնտուկին վարչութիւնը որ նախապէս ութ հազար ղրուշի նպաստի տոմսակ ստացած էր, նորէն հինգ հազար ղրշ.ի տոմսակ ուզեր է։ Նպաստամատոյց յանձնաժողովին կատարած հանգանակութեան գումարը հասաւ 2 միլիոն չորս հարիւր ութսուն երեք հազար երկու հարիւր մէկ ղրշ.ի։ Երէկ 41 որմնադիրներ ղրկուեցան Իզմիր։ Մանասըրըի նահանգէն 10,234 ղրշ. և Պրուսայի նահանգէն ալ 40 ոսկի ղրկուած է Կ. Պոլիս։

—Կայս. Դիտարանին տնօրէն Սալիհ Զէքի պէյ և քարտուղար Սալիտ պէյ երէկ Իզմիր ուղեւորեցան երկրաշարժէն արկածեալ վայրերը գիտական քննութիւններ կատարելու համար։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Մանասըրըի նահանգին մէջ ապաստակող Եորկի ու Վասիլ անուն երկու աւազակներ տեղական կառավարութեան անձնատուր եղեր են։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը և Սինոդականները երէկ առտու Արնավուտքէօյի Յունաց նորակառոյց Արքանկէլոս եկեղեցին գացին և ներկայ գտնուեցան արարողութեանց։ Երէկ Յոյներուն Հրեշտակապետի տօնը ըլլալով այդ եկեղեցիին տօնախմբութիւնն էր։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ մարտանաւ մը, ուր նաւային ուսանողներ կան, վաղը Իզմիրի նաւահանգիստը պիտի ժամանէ։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Հոկտ. 30էն նոյեմ. 5, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 215 որոնց 140ը՝ իսլամ (82 այր ու 58 կին) 69ը՝ քրիստոնեայ (42 այր ու 27 կին) և 6ը՝ հրեայ (4 այր ու 2 կին)։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երէկ դատեց Մաձար Թաղը բնակող Միհրան անուն սափրիչ մը որ անցեալ յունիս 7ի գիշերը նոյն Թաղին մէջ Թոսունի գինետանը առջեւ դաշոյնով սպաննած էր Աֆէնտուլի անուն մարդը։ Միհրանի արարքը հաստատուած ըլլալով, դատապարտուեցաւ տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

ՇԻՐՔԷԹԻ 21 թիւ շոգենաւը երէկ առտու կամուրջին մօտեցած ատեն մավունա մը որ առագաստ պարզած կ'երթար շոգենաւին ընդհարելով անոր անիւներու ծածկոյթին զարնուեցաւ և ցռուկը կոտրած մնաց, որով շոգենաւը ստիպուեցաւ կենալ։ Նոյն միջոցին կամուրջը բացուած ըլլալով անգլիական շոգենաւ մը դուրս կ'ելլէր և Շիրքէթի շոգենաւն ալ նոյն ուղղութեան վրայ կը գտնուէր։ Անգլիական շոգենաւին նաւապետը չկրնալով գուշակել թէ Շիրքէթի շոգենաւը արգելք մը հանդիպած է, ճամբան շարունակեց, և Շիրքէթի շոգենաւին մէջ գտնուողները իրար անցան։ Անգլիական շոգենաւին նաւապետը մտքի արթնութիւնը չկորսնցնելով անմիջապէս շոգենաւը կեցուց և երկաթ նետեց, որով մեծ արկածի մը առաջքը առաւ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ շոգենաւ մը երէկ առտու Սիրքէճիի առջեւ խարսխանիշին կապուելու միջոցին Մախսուսէի Կելիպօլը շոգենաւին զարնուելով, ետեւի կողմէն բաւական վնասեց։ Մախսուսէի վարչութիւնը հարիւր ոսկիի վնասի հատուցում պահանջեց անգլիական շոգենաւին պատկանած ընկերութենէն։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ շոգենաւի մը մէջ աշխատող Նիքոլի անուն գործաւոր մը երէկ գլխուածով ամբարանոցը ինկաւ և վիրաւորուեցաւ։

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Նոր Նախիջեւանի նորաշէն թատրոնի բացումը սպասւում է նոյեմբերի վերջերին Սինելնիկովի դրամատիկ խմբով, որը միաժամանակ խաղում է Ռոստովում և Տագանրոգում։ Հայերէն ներկայացումներ տալու է տեղիս թատերասէր ընկերութիւնը։ Մեծ Պասին մտադրութիւն կայ հրաւիրել Բագուի հայ խումբը։

—Զուբրեան և ընկ. բանկային տան ձեռներէցութեամբ կազմւում է մի ընկերութիւն՝ գալ յունուարին Բալախանում լինելիք նաւթաբեր հողերի աճուրդին մասնակցելու։

—Երկրաբան Ղանդուրալեան Երեւանից Կովկասի գիւղատնտեսական կայսերական ընկերութեան Խորհրդին տեղեկագրում է, որ այս տարուայ երաշտից բոլորովին ոչնչացել են ցանքսերը Երեւանի նահանգի անջրդի տեղերում, իսկ ջրարբի տեղերում ցանքսերը համեմատաբար քիչ են վնասուել։

—Երդուեալ հաւատարմատար Պլիւշչեւսկու մահից յետոյ, նրա ժառանգները շարունակում են իշխ. Կ. Ի. Բագրատիօն-Մուխրանսկու դէմ հանգուցեալի յարուցած դատը, որով, ինչպէս յայտնի է, Պլիւշչեւսկին իշխան Բագրատիօն-Մուխրանսկուց 99 հազար րուբլու պահանջ էր անում։ Հոկտեմբերի 27ին Թիֆլիսի նահանգական դատարանի քաղաքացիական բաժնում քննւում էր այդ գործը։ Իշխ. Մուխրանսկու հաւատարմատար փաստաբան Կունցաձէն պահանջեց, որ կալլիգրաֆիական էքսպերտիզայի ենթարկուի իշխ. Մուխրանսկու պարտամուրհակը և հարցափորձի ենթարկուին մի քանի վկաներ։ Դատարանը որոշեց դատավճռի յայտարարումը յետաձգել մինչեւ նոյեմբերի 10ը։

—Այս օրերս Թիֆլիսում վախճանուեց Թիֆլիսի նահանգի ժողովրդական դպրոցների վերատեսուչ Ֆ. Տ. Բոգտանովը։

—Մտադրութիւն կայ վերաքննելու Կովկասի նահանգական հաստատութիւններին վերաբերեալ գոյութիւն ունեցող օրէնսդրութիւնները։ Կազբեկ լրագիրը լսել է որ այդ վերաքննութիւնը կապ ունի Կովկասում զեմստվային հաստատութիւններ մտցնելու խնդիրը դրական մտքով լուծելու հետ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ իր տանը մէջ աշխատեցաւ և այսօր Պատրիարքարան կ'երթայ նախագահելու Կրօնական Ժողովի և Նպաստից Յանձնաժողովի նիստերուն։

—Ինչպէս կանխաւ ծանուցած էինք, Քաղ. Ժողովի ուրբաթ օրուան նիստին որոշման համաձայն՝ Կրօն. Ժողովին երեք եպիսկոպոս անդամները հրաւիրուած էին խորհրդակցութիւն մը ունենալ Բարձր. Յարութիւն փաշայի հետ՝ Խառն Ժողովի յառաջիկայ նիստէն առաջ։ Այս խորհրդակցութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ, Ն. Բարձրութեան տան մէջ, մասնակցութեամբ Քաղ. Ժողովի անդամներէն Վսեմ. Ստեփան փաշայի և Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի։ Կրօն. Ժողովէն ներկայ էին միայն Տ. Վահրամ եպիսկ. Մանկունի և Տ. Գաբրիէլ եպսկ. Ճէվահիրճեան. իսկ ատենապետ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկ. Յովհաննէսեան ծանուցած էր թէ չպիտի կրնայ ներկայ գտնուիլ՝ կարեւոր զբաղման մը պատճառաւ։

Կրօնական և Քաղաքական Ժողովին երեքական անդամներէն բաղկացած այս յանձնաժողովին խորհրդակցութեանց առարկան էր՝ Խառն Ժողովի օրակարգին վրայ գտնուած յարաբերական խնդրոց նախաքննութիւնը, որուն արդիւնքը պիտի հաղորդուի այսօրուան Կրօն. Ժողովին։

Պատրիարքարանի Թուրքերէն Թղթակցութեանց դիւանապետ Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան եւս ներկայ գտնուեցաւ երէկուան նիստին՝ Բարձր. Յարութիւն փաշայի տանը մէջ։

—Երէկ ծանուցինք թէ ծանօթ հայ վաճառական մը յանձն առած է իր ծախքով որբ մը պահել Սանասարեան վարժարանին մէջ։ Ոչ նուազ գոհունակութեամբ կը ծանուցանենք այսօր ուրիշ բարեսիրական յանձնառութիւն մը։ Արաբկիրի առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. Վ. որ կիրակի օրը, յատուկ հրաւէրով, պատարագ մատոյց և քարոզ խօսեցաւ Պէշիկթաշի եկեղեցիին մէջ, միջօրէի ճաշի հրաւիրուած ըլլալով բնիկ Արաբկիրցի Գասապեան եղբայրներուն տունը, այս վերջինները՝ Փիլիպոս էֆ. և Յակոբ էֆ.՝ սեղանի վրայ ինքնաբերաբար յայտարարեր են թէ յանձն կ'առնեն իրենց ծախքով որբ մը պահել Արաբկիրի որբանոցին մէջ։

—Մայր եկեղեցւոյ քահանաներէն հանգուցեալ Տ. Արսէնի տեղ, Գումգաբուի չորս միացեալ թաղերու Աղքատախնամի Տնօրէն Խորհուրդին ատենապետ ընտրուեր է Տ. Արիստակէս քահանայ Ծիղմէճեան որ վերջերս Ս. Հայրապետին կողմէ պատուուեցաւ լանջախաչով։

—Տիարպէքիրէն կը գրեն մեզ թէ Ս. Սարգիս եկեղեցիին երկու ծերունի քահանաները՝ Տ. Մարտիրոս (75 տարեկան) և Տ. Պետրոս (70 տարեկան) որոնք Թաղ. Խորհուրդին հետ բաւական ատեն գժտուած մնալէ ետքը հաշտուած էին առաջնորդական տեղապահին միջնորդութեամբ, հոկտ. 21ին նորէն քէն ընելով՝ իրենց տուները քաշուեր են, եկեղեցին առանց ժամերգութեան թողլով։ Նամակագիրը տեղապահին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ երկու տէր-պապաներուն այս վարմունքին վրայ, որ առաջ եկած է եղեր ապրուստի խնդիրէն և քիչ մըն ալ թաղական աղաներուն վիրաւորիչ խօսքերէն։

ՍԱՐԳԻՍ ՊԷՅ ՊԱԼԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

Երէկ իրիկուն, ուշ ատեն միայն որոշուեցան Սարգիս պէյի յուղարկաւորութեան վերաբերեալ կարգադրութիւնները՝ հանգուցելոյն եղբօրորդւոյն, քրոջը և մօտաւոր ազգականներուն կողմէ։ Այդ կարգադրութեանց համաձայն, յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այս առաւօտ, ժամ 5ին, Գուրուչէշմէի եկեղեցին, ուրկէ հանգուցելոյն մարմինը կը փոխադրուի Սկիւտարի ազգ. գերեզմանատունը, Պալեան գերդաստանի դամբարանին մէջ թաղուելու համար։

Սարգիս պէյի ծննդավայրն է Պէշիկթաշ, ուր անցուցած է իր մանկութիւնը Բարիզ երթալէ առաջ։ Իր բարձրագոյն կրթութիւնը ստացած է Սէնթ-Պարպի վարժարանին և Էքօլ-Սանթրալի մէջ յաջորդաբար, որոնց շրջանը աւարտելէ ետքը մտած է Գեղարուեստից վարժարանը ճարտարապետական ուսումը կատարելագործելու։

1855ին վերադարձած է Պոլիս ուր փայլուն ասպարէզ մը կը բացուէր իր առջեւ, շնորհիւ իր տաղանդին ու հմտութեան որոնք նոր զարկ մը ստացան՝ իր հօրը Կարապետ Խալֆայի մահէն ետքը որուն յաջորդեց իբր արքունի ճարտարապետ, 1866ին։ Այդ թուականէն մինչեւ 1884՝ իր ճարտարապետական մեծ կարողութիւնը ու չափազանց հմտութիւնը փայլեցուցած է հոյակապ շինուածքներով Վոսփորի վրայ և Պոլսոյ ուրիշ գեղեցկադիր վայրերուն մէջ, կայսերական հրամանով, և բազմաթիւ շնորհներու արժանանալով։ 1884ին Բարիզ գնաց ուր երեք տարի մնալէ ետքը, վերադարձին՝ արժանանալով Վեհ. Սուլթանին բարձր գնահատման՝ «Պետութեան առաջին ճարտարապետ»ի տիտղոսը ստացաւ զոր պահեց մինչեւ կեանքին վերջը, զանազան աշխատութիւններ կատարելով՝ ի մէջ այլոց արեւելեան ոճով շէնքի գեղեցիկ յատակագիծ մը զոր Բարիզ ղրկած էր 1900ի Ցուցահանդէսին ցուցադրուելու համար։ Իր արուեստական կղզեակին մէջ, ուր առանձնացած կ'ապրէր Սարգիս պէյ, ինքզինքը տուած էր մասնաւորապէս շոգենաւակներու շինութեան որուն մէջ ալ գերազանց կարողութիւն մը ցոյց կուտար ու հազուագիւտ նմոյշներ արտադրած էր։ Մեքենական գիւտեր ալ ըրած էր ժամանակին, որոնցմով զբաղած են Ֆրանսայի գիտական ու գեղարուեստական հանդէսները, յօդուածներ նուիրելով հայ ճարտարապետին։

* * *

ԹՈՒՐՔ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

Կը փութանք ամփոփել մեր Թուրք պաշտօնակիցներուն այս առտուան հրատարակութիւնները՝ Սարգիս պէյի մահուան առթիւ։

Իգտամ կը գրէ. «Երէկ ծանուցինք թէ կայս. պալատան առաջին ճարտարապետ Սարգիս պէյ Պալեան մեռած է։ Վախճանեալը Կ. Պոլսոյ առաջնակարգ հայ ընտանիքներէ մէկուն կը պատկանէր և հոս ծնած էր։ Բարիզի մէջ դաստիարակուելով, տեղւոյն Գեղարուեստից Վարժարանէն վկայական առած էր։ Եըլտըզի կայս. պալատը, Համիտիէ մզկիթը և Տոլմա Պաղչէի, Օրթագիւղի ու Պէյլէրպէյի կայս. պալատներուն յատակաձեւերը Պալեան Սարգիս պէյի ճարտարութեան արդիւնքն են։ Սարգիս պէյ որ Պալայի աստիճան ունէր, արեւելեան և մանաւանդ օսմանեան ճարտարապետական ոճին բոլոր նրբութիւններուն հմուտ ճարտարապետ մը և միանգամայն կարող ճարտարագէտ մըն էր»։

Սապահ ալ գովելով Սարգիս պէյի ճարտարապետական մեծ կարողութիւնը, կ'ըսէ թէ օսմ. պատուանշաններէն զատ՝ հանգուցեալը պատուանշաններ ստացած էր նաեւ այն օտար վեհապետներէ որոնք Կ. Պոլիս այցելած և Սարգիս պէյի կառուցած հոյակապ շէնքերը տեսած էին։

Թուրքերէն Սէրվէթ Սարգիս պէյի մահը կը ծանուցանէ պատմելով անոր վերջին վայրկեանները և գովեստով յիշելով անոր ճարտարապետական ու ճարտարագիտական մեծ կարողութիւնը։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ազգ. Հիւանդանոցիս յիմարանոցներուն համար թէ՛ այր և թէ՛ կին յիմարապահներու պէտք կայ։ Սոյն պաշտօնին յարմարութիւն ունեցող և փափաքող պարտին դիմել ի դրասենեակ Հոգաբարձութեան Կ. Պոլիս Մեծ Նոր Խան։

(Հոգաբարձութիւն)

Ձմեռուան եղանակին համար միայն

ՏՈՒՔԹ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ

Հիւանդ կ'ընդունի իր տունը Բերա, Աղա փողոց թիւ 1, ամէն օր իրիկուան ժամը 10էն ետքը։

843 2—5

ՏՈՒՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ

Տեղափոխած է իր բնակարանը Բերա Իմամ Փողոց թիւ 5։ Հիւանդ կ'ընդունի Բշ. Դշ. և Ուրբ. օրերը կէս օրէն վերջ եւ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր։

484 2—10

ԹՂԹԱԲԵՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Նոյեմբեր 18ի թերթերէն)

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ.—Լաֆֆան-Պիւռօ հեռագրական գործակալութիւնը հետեւեալ հեռագիրը հաղորդած է։

Իսթքուրթ, 16 Նոյեմ.— Հետազօտութեան համար ղրկուած խումբեր կը պատմեն թէ այս առտու կանուխ Լէտիսմիթի կողմը սաստիկ ռմբակոծութիւն մը կատարուեր է, ինչ որ ցոյց կու տայ թէ այս առտու արիւնալի ընդհարում մը տեղի ունեցած է։

Բրէթորիայէն Նոյեմ. 9 թուականով կը հաղորդեն Էլանտսլակթէն ստացուած հետեւեալ հեռագիրը.

«Պօէրները բոլորովին պաշարած են Լէտիսմիթը։ Ասոնք ուրիշ խոշոր թնդանօթ մը դրին Պուլուանա-Հիլի վրայ, ճիշդ Լէտիսմիթի դիմացը։ Խոշոր թնդանօթները այս առտու կանուխ սկսան կրակ ընել։ Մինչեւ հիմա Պօէրները կորուստ չունեցան։ Պօթա հրամանատարը Լէտիսմիթի հարաւային կողմէն լուր ղրկեց թէ անգլիական մարտկոցները խոշոր թնդանօթներով սկսած են կրակ ընել և ռումբ տեղացնել Լէտիսմիթի շուրջը գտնուած Պօէրներու մարտկոցներուն վրայ։ Բրէթորիայի զօրախումբը վտանգաւոր կացութեան մէջ կը գտնուէր։ Անգլիացիներուն տեղացուցած կրակին հետեւանքով թնդանօթաձգութիւնը այնչափ շատ կը կատարուէր որ Պօէրներուն դիրքը անպաշտպանելի էր, բայց ասոնց խոշոր թնդանօթները ազատեց զանոնք։ Երեք հազար Պօէրներ Իսթքուրթի վրայ կը քալեն»։

Տուրպանէն կը հեռագրեն Մոռնինկ Բոսթի.—Պօէրներու հրամանատարներէն Լուքաս Մէյէր զօրավարը հիւանդ է և Բրէթորիա վերադարձած է։

—Զանազան հեռագիրներու նայելով Նաթալի հիւսիսային կողմը օդերը շատ գէշ կ'երթան և ամէն օր հեղեղանման անձրեւներ կը տեղան։ Բնիկները կ'ըսեն թէ Պօէր զինուորները թանձքէն կը տառապին։

Բարեյուսոյ Գլուխէն հինգշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ անգլիական չորս փոխադրանաւեր հոն հասեր են։ Մանիլա շոգենաւը Տուրպան գացեր է։ Անգլիական ուրիշ փոխադրանաւ մը երեք հրետանիով Տուրպան հասեր է։

Իսթքուրթէն առնուած հեռագրի մը նայելով Պօէրները յայտարարեր են Կարմիր Խաչի Ընկերութեան շարժուն հիւանդանոցին առաջնորդող բժիշկին թէ անգլիական երեք զինուորներու դիակներ և ինը վիրաւոր վերցուցած են։

Տէրութիւնները.—Նովոսթի ռուս լրագիրը Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին ներկայ վիճակէն կ'ենթադրէ թէ անգլիական կառավարութիւնը գուցէ տրամադիր ըլլայ վերջ տալ պատերազմին, բայց դժուար է առաջին քայլը առնել, Թրանսվալի հետ հաշտուելու համար։ «Ասոր համար, կը յարէ ռուս թերթը, եւրոպական ուրիշ տէրութիւններ կրնան իրենց աջակցութիւնը նուիրել զինադադար մը կնքելու համար։ Յետոյ կարելի պիտի ըլլայ իրաւարարութեամբ վերջնապէս կարգադրել անգլեւթրանսվալեան խնդիրը։ Եւրոպական տէրութիւնները պէտք է տրամադիր ըլլան այդ աջակցութիւնը նուիրելու, վասն զի իրենց վրայ պարտաւորութիւն մը կը դնէ Լա Հէյի դեսպանախորհուրդը որ միջազգային իրաւունքին ժամանակակից գիտակցութիւնը կը մարմնացնէ և որ կ'ուզէ իր որոշումները գործադրել միջազգային կեանքին մէջ»։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Ուինտսորի քաղաքապետը պաշտօնապէս տեղեկութիւն առաւ թէ Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհին նոյեմ. 20ի առտուն Բորթսմութ պիտի հասնին. թէ հանրային գործերը չեն ներեր որ երկար ատեն Անգլիա մնան և թէ Գերմանիոյ կայսեր ու կայսրուհւոյն այցելութեան նպատակը ըլլալով իրենց յարգանքը մատուցանել Վիքթորիա թագուհիին, որոշած են չընդունիլ ո և է հրաւէր և ընդունելութիւն, բաց ի այն այցելութենէն զոր Սանտրինկէմի մէջ պիտի տան Կալլէսի իշխանին և իշխանուհւոյն։

ՓԻԼԻՓՓԻՆԵԱՆՆԵՐԸ.— Մանիլայէն պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ սպանիացի 77 գերիներ, որոնք Մանիլա հասած են, յաջողեր են փախչիլ՝ օգտուելով ամերիկեան զօրքերու մօտենալէն, որոնք Խինիօ գիւղը գրաւեր են, ուր կը բնակէր Ակուինալտօ։

—Վերջին լուրերու նայելով, Ակուինալտօ դիկտատորութիւն հաստատեր է։ Փիլիպպեանց կառավարութիւնը ու Խորհրդարանը դադրեր են։ Այս լուրը եթէ ստոյգ է, սպանիացի գերիներուն ազատութիւնը աւելի պիտի դիւրանայ։

Հեռագիր
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ, 20 Նոյեմ.— Այսօր, բազմաթիւ անձեր պատերազմական նախարարութեան պաշտօնատունը գացին տեղեկութիւն առնելու։ Պատերազմական նախարարութիւնը նորէն յայտարարեց թէ ո և է տեղեկութիւն չէ ստացած։ Մտահոգութիւնը կը սաստկանայ։

—Այսօր զրոյց կը շրջի թէ Պօէրները երէկ գրաւեր են Ճէմբրթընը (?)։

—Լրագիրներու մէջ հրատարակուած հեռագիրներ կ'ըսեն թէ 10,000 Պօէրներ Իսթքուրթի վրայ կը քալեն։ Այդ խումբին յառաջապահները Իսթքուրթի հիւսիսային կողմէն միայն չորս մղոն հեռուն կը գտնուին։ Ճակատամարտ մը մօտալուտ է։

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ.

ԼՈՆՏՈՆ.— Գերմանիոյ կայսրն ու կայսրուհին, Ուինտսոր հասան։ Ընդունելութիւնը շատ հանդարտ եղաւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ԲԱՐԻԶ.— Այսօր, Երեսփ. Ժողովին մէջ յառաջդիմականները հարցապնդեցին նախարարութիւնը՝ այն կարմիր դրօշին համար՝ որ «Հանրապետութեան Յաղթանակը» արձանին բացման առթիւ պարզուած էր ցուցարարներու կողմէ։ Նախարարապետ Պ. Վալտէք Ռուսօ պատասխանեց թէ ոստիկանութիւնը իր պարտքը կատարած է և թէ բարեկարգութիւն կը տիրէ ամէն կողմ։ Յետոյ խնդրեց պարզ օրակարգին քուէարկութիւնը՝ որ ընդունուեցաւ 230ի դէմ 329 ձայնով։

—«Հանրապետութեան Յաղթանակը» արձանին բացման առթիւ երէկ տրուած հացկերոյթին ներկայ էին 400 հրաւիրեալներ՝ մեծամասնութիւնը նահանգներու կառավարիչներէ բաղկացած։ Պ. Վալտէք-Ռուսօ որ կը նախագահէր, ճառ մը արտասանեց՝ զոր մեծ ոգեւորութեամբ ծափահարեցին։ Վերջին աստիճան շքեղ պարահանդէս մը տրուեցաւ, որուն համար 10,000 հրաւիրագիրներ ղրկուած էին։

—Գերագոյն Ատեանին այսօրուան նիստին մէջ, նախագահը շարունակեց Պ. Տէռուլէտի հարցաքննութիւնը։ Պ. Տէռուլէտ ըսաւ թէ կ'ուզէ ջնջել արդի խորհրդարանական սահմանադրութիւնը, և աւելցուց թէ ժամանակաւ Պ. Ֆէլիքս Ֆոռի առաջարկած էր պետական հարուած մը ընել, բայց անիկա չէր ուզած իր սահմանադրական դերէն դուրս ելլել։

ԱԶԳ.— Գերմաներէնի և անգլերէնի հմուտ անձ մը տրամադրելի ժամեր ունի դասեր տալու դպրոցներու մէջ և մասնաւորներու։ Դիւրագոյն եղանակ։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Պ. ԷՏՈՒԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ, ներկայացուցիչ անգլ. ՌՕՅԸԼ ապահովագրական ընկերութեան և միանգամայն գործակալ՝ Լիվըրբուլի ԼԷՅԼԸՆՏ շոգենաւային ընկերութեան, իր գրասենեակները փոխադրած է Ղալաթիա, Եսկի-Կէօմրիւկ-Խան, քարափին մօտ, Մէսաժըրի Մառիթիմի գրասենեակներուն դէմ։ 485 1—6

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	16
Ամէնէն բարձր գին	»	24	16
Ամէնէն վար գին	»	24	09
Ռումէլիի Երկթ. զոգ.	Ֆր.	117	32
Ամէնէն բարձր գին	»	117	32
Ամէնէն վար գին	»	116	50
ԲԱՑՈՒՄ 9 Նոյ.			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	18
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	117	25
Օսմանիյէ		412	—
Ռէժի		301	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթոմ.		2	35
Երկրագործական Պանքա		7	—
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօր	Օ. Ո.	3	12
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	05
Թրամուէյ բաժնեթ.		780	—
» ժուիսանս		280	—
» պարտամ.	Ֆր.	494	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	293	—
Քարտի Կ. Պոլսոյ	»	472	—
Թրանսվալ	»	72	—
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	19
Անգլիական ոսկի	»	110	18
Պոլ Էմբէրիալ	»	90	—
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	38
Մէթալիք	»	36	20
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	»	62
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	05
» » չէք		109	27
Բարիզ » »	Ֆր.	22	93
» » » չէք	»	22	86
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	61
Վիեննա չէք	Ֆիօր.	10	96 1/2

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 20 Նոյ.			
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	40
) զոց.	»	22	45
» » » Բ.		26	40
» » » Գ.		25	55
Օսմանիէ	»	412	—
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	118	75
Օսմ. Ռէժի	»	301	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	561	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	100	37
Քրէտի Լիոնէ	»	993	—
Պանք տը Բարի	»	——	
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	94	02
Թրանսվալ	»	72	50
Սպանիական արտաքին	»	66	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	240
Դրամազեղչ	»	03	
ՊԷՐԼԻՆ, 20 Նոյ.			
Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	118	60
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	245
ՎԻԵՆՆԱ, 20 Նոյ.			
Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	57	03
» Լոնտոնի վրայ	»	120	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	58	40
Օսմ. Ռէժի	»	133	50

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցնէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ. առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։ — Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնազուրկ անձերու դիմել Տքթ. Պառիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երերուն և անարմատ ակռաները, արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, և այլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամենէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառիի՝ լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն սակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1900 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

Սեփականութիւն Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի

ԳԻՆ 40 ՓԱՐԱ

Հիւանդանոցի պարզ Օրացոյցը մաքուր տպագրութեամբ հրապարակ ելած է։ Այս տարի, ըստ որոշման Կրօնական Պատկ. Ժողովոյ, եկեղեցական ժամերգութեանց մասին աւելի մանրամասն և ճոխ տեղեկութիւններ տրուած են ի դիւրութիւն եկեղեցականաց և եկեղեցասիրաց։

Օրացոյցի վաճառումը Հիւանդանոցի տարեկան կարեւոր հասոյթներէն մէկը ըլլալով, տարակոյս չունինք որ բարեսէր ազգայինները գնելով անկէ մէկ մէկ օրինակ՝ Հիւանդանոցի 1000է աւելի պատսպարեալներուն նպաստ մըն ալ բրած պիտի ըլլան։ Գալով ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑԻՆ՝ այս տարի ութծալ դիրքով, պատկերազարդ և կարեւոր ու օգտակար ճոխ պարունակութեամբ հրապարակ պիտի ելլէ քիչ օրէն և պիտի պարունակէ բոլոր ազգային հաստատութեանց մասին տեղեկութիւններ և կարգ մը գործնական կարեւոր գիտելիքներ ու վիճակագրական ծանօթութիւններ, ինչպէս յատուկ ծանուցմամբ պիտի բացատրուի։

(Հոգաբարձութիւն)

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

9 Նոյեմբեր 1899

Կ. ՊՈԼԻՍ.— Ծանրաչափ 767. Ջերմաչափ 10.

Օդը ամպոտ։

Կէս օր.— ժամ 7.18։

Կ. ՊՈԼՍԵՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	11
Սէլանիկ	—	10
Իզմիր	—	10
Հալէպ	—	—
Էնկիւրիւ	—	—
Պրուսա	—	7
Արմանեկ	—	10
Բելկրատ	—	13
Մոսկուա	—	10
Բարիզ	—	11
Վիեննա	—	12
Օտեսա	—	0
Սոֆիա	—	12
Աթէնք	—	14

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ։

ՏՈՒՔԹԷՕՐ
Ն. ԹԻՒԼԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ-ՄԱՆԿԱԲՈՅԺ

Հաստատուած է Մաքրիգիւղ, Սագըզ Աղաճ, Արգաբեան ղեղարանին դէմը։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր (երեքշաբթի օրերը կէս օրէն վերջ միայն)։ Երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը, ցերեկէն ետքը կը գտնուի Սամաթիա, իր նախկին բնակարանին քով։ Կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ և կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ, մեծ ճարտարութեամբ։ 4—15

ԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին
1828
· L'UNION ·
DE PARIS
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան գրասենեակն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն Սիմոն էֆ. Քոյումճեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Միհրան էֆ. Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Թափտապուրուն Խան, Օսմ. Պանքային դէմ։

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.
Հաստատուած 1852ին

Կեդրոնական գրասենեակ ընկերութեան Անգլիա Լանքաշայր Էնշիւրընս Պիլտինկ Էքսչէնճ Սթրիթ, Մանչէսթըր.
Դրամագլուխ անգլ. ոսկի 3,000,000
Պահեստ » 1,574,400

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Հրդեհի ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութեանց վրայ, ինչպէս քարակէն և փայտակէն տուներ, կարասիք, վաճառականական ապրանք, եւն, եւն, ամենանպաստաւոր պայմաններով և սակերով։

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
Այս ընկերութիւնը ամէնէն նպաստաւոր պայմանները կ'ընծայէ կեանքերնին ապահովագրել ուզողներուն։
ՊԱՏԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆՑ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ
Տեղեկութեան ապահովագրելի, ամփոփ, առանց սեղմումի և շահուց մասնակցութեամբ։
Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն
ՖՈՆՏ ՍԱԼԸՐ և ԸՆԿ.
Թիւ 4, Թիւթիւնճի Թիւնէլ Խան, Ղալաթիա
45—104

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունքուր տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած նոր ապաքինեալներու և անարիւններու. Դիմել Օրթագիւղ հանգուցեալ մուխթար Յակոբ աղայի տունը։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

Արեւելեան Որբանոցին

1900

Նահանջ Թուականին Քրիստոսի

Գին 40 փարա

Այս օրացոյցին ընդարձակն ալ հրատարակուած է, որ բուն օրացոյցէն զատ կը պարունակէ 222 երես ընտիր եւ ամէնուն օգտակար յաւելուած մը։ 22 հրահանգ առողջապահական եւ դեղ ու դարման ցաւերու. 30 հրահանգ առողջ, երջանիկ եւ երկար կեանք անցընելու համար. 28 հրահանգ ծնողաց, զաւակաց եւ երիտասարդաց համար. 41 հրահանգ օրիորդաց եւ կանանց համար։ — Քասիմ՝ ամուսնացելոց վրայ. Գեր. Յուսիկ Վ. Խմէրեան՝ Հաւաքածութիւն. 40 հարցերու պատասխան. 18 պատմութիւն. Տիգ. Ճէլալեան՝ «Միւհէսախր պիր'իյած.» 40 զանազանք. 50 բեկորներ. 55 մարգարիտներ եւ 30 զուարճալիք։

Կը ծախուի ամէն առաջնակարգ Հայ գրատանց մէջ. կեդրոնատեղի Մատթէոսեան գրատուն։

Գին 100 Փարա

Մեծաքանակ գնողներու գոհացուցիչ զեղչ։ 6—20

ՆԵՎԱԶԻԼԻՆ

Ալ չպիտի դանգատիք ՀԱՐԲՈՒԽԷ. Ֆրանսայի առաջնակարգ քիմիագէտներէն մին, յաջողած է գտնել այս յամառ, տաղտկացուցիչ հիւանդութեան անմիջական դարմանը և միացած է զայն արեւելեան բառով մը՝ ՆԵՎԱԶԻԼԻՆ անուամբ։ Նեվազիլինի ազդեցութիւնը անմիջական է և գործածութեան եղանակը դիւրին. ամէնէն յամառ ՀԱՐԲՈՒԽՆ ու ամէն կարգի գլխու ելլուածքները անմիջապէս կը բժշկուին յիշեալ դեղին շնորհիւ։ Ցայտնի է որ կուրծքի, թոքի և շնչառական գործարաններու հիւանդութիւնները, թոքատապը, կրծատապը և մինչեւ իսկ թոքախտը, երկար ատեն անխնամ թողուած հարբուխէ առաջ կուգան։ Նեվազիլին ամէնէն սոսկալի հարբուխը վերջնականապէս բուժելով, կ'ազատէ մարդս սոսկալի հիւանդութիւններէ։

ՆԵՎԱԶԻԼԻՆԸ չքնաղապէս պատրաստուած դեղ մըն է որ ՀԻՆԳ դրուշ գնով կը ծախուի հետեւեալ տեղերը։

Կ. Պոլիս, Էսկի Զապթիէ ճատտէսի Շալճեան Թավշանճեան վաճառատունը. Զաքմագճըլարի փուրին կից Ս. Ֆէրահէճիեանի խանութը. Պահճէ Գարու Գասապեանի մթերանոցը ու Պինպիր Զէյիտ Վաճառատունը և Քիւչիւքեանի Կ. Պոլսոյ, Բերայի ու Ղալաթիոյ դեղարանները։ 8—30

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ^րբ Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենադժուարին ցաւած ատամներն ալ անցաւ կը քաշեն. [illegible]

Նորաձեւ [illegible] ատամնաշարեր կը պատրաստեն, [illegible]

Բերնի հիւանդութիւնք [illegible]

Ե. Գ. Զմեաները կէս օր [illegible] (... կէս օր) մինչեւ նաեւ ամէն օր, (... ցերեկ) հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղին։

[illegible], թիւ 1 [illegible]

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La

VELOUTINE

CH^{les} FAY, Perfumista

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

Լ՛ՈՒՆԻՕՆ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն. | 1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 230 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիւլի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռօտոլֆ Հօթօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօթօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գօլոմօն Նաքօ, » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարութեան Քոմիսէր

Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՐԻՍԹՕՖԼԸ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ 1889ի

ԵՐԿՈՒ

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՆՇԱՆԸ

Եւ Գրիսթոֆլը անունը ամբողջովին գրուած, միակ երաշխաւորութիւններն են յաճախորդին համար։

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍ ԱՐԾԱԹԱՋՕԾ ՃԵՐՄԱԿ ՄԵՏԱՂԷ

Առանց ուշադրութիւն ընելու գիներու մրցման, զոր կարելի չէ մեզի դէմ մղել առանց վար տեսակ ապրանքներու, մենք ամէն ատեն լաւ տեսակ ապրանքներ կը ստանանք և սա սկզբունքին հաւատարիմ կը մնանք, որ մեր յաջողութեան գաղտնիքը եղած է

Լաւագոյն ապրանք, կարելի եղածին չափ աժան

Յաճախորդին միտքը չշփոթելու համար, պահած ենք նոյնպէս [illegible], այն սկզբունքը զոր անհրաժեշտ և բաւական կը համարինք, մեր արհեստին քառասնամեայ փորձառութեամբ։

Միակ երաշխաւորութիւնը յաճախորդին, մեր ապրանքներուն, հոս կցեալ գործարանի նշանը և Գրիսթոֆլը անունն է, ամբողջովին գրուած։

Կ. Պոլսոյ մեր միակ ներկայացուցիչներն են Մ. Մ. Գօթթոլի եղբարք, Պօն Մառշէ, 354. Բերայի շիտակ ճամբան, ուր յաճախորդները կատարելապէս ապահով են, ՄԵՐ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ, թէ ոև է վարնոց նիւթ չի ծախուիր իրենց, իբր ապրանք մեր վաճառատան։

ԳՐԻՍԹՕՖԼԸ և ԸՆԿ.

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Պետերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333 Ֆր
1898 ի հասոյթք	34,775,462 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ

Ղալաթիա, [illegible]
([illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՕՏՕՐ ՐԻՊՊԷՆ

ՇԱՓՕԹՕԻ ՖՕՍՖՕԿԼԻՍԷՐԱԹ ՏԸ ՇՕԻ ԳԻՆԻՆ

VIN DE PHOSPHOGLYCÉRATE DE CHAUX DE CHAPOTEAUT

Կը ներկայացնէ այն ձեւը որուն տակ Ֆօսֆաթ տը Շօն կը գտնուի մարմնին մէջ։ Առաջին կարգի կազդուրիչ մըն է, որ կը գործածուի Ֆօսֆաթիւրի, Գլօռօզի, [illegible], [illegible], և ընդհանրապէս բոլոր մաշողական հիւանդութեանց մէջ։ Կը պատրաստուի նաեւ օշարակի, դեղահատի և հատիկներու ձեւին տակ։

Կեդրոնատեղի Բարիզ, 8, Վիվէն փողոց և գլխաւոր դեղարանները։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ
Նոյեմ. 21ին Ժօրժի, Մարսիլիայէն։
» 27ին Մինկրէլի, Սեւ ծովէն։
» 29ին Աստլք Տէբբէ, Անվէրսէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Նոյեմ. 22ին Ժօրժի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովօրվսիսք։
» 28ին Մինկրէլի, Մարսիլիա։
Նոյեմ. վերջ Աստլք Տէբբէ, Անվէրս։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար. Առաջին կարգի 245 Ֆրանք. 2. կարգի 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաւիին վրայ։ Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուական [illegible]
(Ծ սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին է ՕԼԻՍ ԵԷՆԻ խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմըն
Ցակոբեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նամականատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօլի
Մարբուճճըլար, Զարշըլը խան, Թիւ 21 194

Լ Ա ՆԻՒ-ԵՕՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենահին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն ժամանակաւոր փոխադրուած են Նօդր-Տամ տէ Վիքդուառ փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ Ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 Ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 Ֆր., 1897էն 1,424,000 Ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՕՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կըպատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին [illegible]

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ժ. ՌՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քէնէչ-Պատուիրակ
Ա. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 9 21 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 10 22 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 11/23 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 11/23 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 12 24 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի - 56

ՌՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Դիմել առ Ք. Վ. ՎԻՓՕԼ և ԸՆԿ.
Ուէթօլ խան
ՃէՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

ՔԻՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

[illegible]

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7394	Մարաթոն	2403
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible] պիտի հասնի դէպի նոյ. 25 (Ն. Տ.)։

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ԶԱՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1089	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմա	724	Ռօզարիօ	133
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտանօ	1695	Մարէնկօ	2273	Ցարֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	825	Լիրօ	775	Մարղէլլօ	3709	Ճիրիօ	1735
Արքօսօ	2377	Տեւէ	4811	Լիւտալկօ	1581	Միրաօ	3557	Ճիլլիօ	1193
Փասսօ	1322	Ֆօմինօ	987	Հենտու	3720	Միլօ	4057	Ռրէրօ	1200
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Պօլօրատօ	4255	Կիրանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1739		

Գլասգօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալս Ճ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18, Քէւչէւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլ և Արեւելքի միջեւ [illegible]

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Իխիրշիրն	3500
Քէզդրիան	10500	Արրժօքն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Քօրնիան	8000	Անատօլօւզիան	2500
Գօսդոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէապիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վալօնիան	3700	Օսորգօ	800
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]

Թիւչիւք Միւլէթ խան
Ղալաթիա

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԽՈՒՄՈՒՑԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (73)

ՍԻՄՈՆ ՊՈՒՊԷ

ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Գ. ՄԱՍ

Դ.

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

ԺՕԼԻ ԿԷՕԼԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒՆ

—Կատակ չեմ ըներ, այլ լրջօրէն կը խօսիմ, թէև խնդալով։

—Ուրեմն ձեր աչքին խորթ չիգար, երբ Ժագ գէշ ընկերութիւններ կը հաստատէ և յարաբերութիւններ կ'ունենայ պարուհիներու հետ։

—Պարուհիներո՞ւ հետ։

—Այո՛, Ելտորատոյի պարուհիներէն մէկուն։

—Բայց վերջապէս հիւսարներու տեղակալէ մը դպրոցականի առաքինութիւններ չեն պահանջեր։

—Ուրեմն հաճելի՞ է այդ բանը ձեզի։

—Ոչ, բայց անբնական ալ չէ։ Վերջապէս չենք կրնար պահանջել որ Էլֆրիտ ամուսինը տեսակ մը Ժան տ'Արք ըլլայ։

—Ես պիտի ուզէի որ տանկ ըլլար։

—Ես բնաւ չպիտի ուզէի...։ Սիրելի բարեկամուհիս, համոզուած եմ որ բոլոր հանդարտ խառնուածքի տէր մարդիկը օրին մէկը ապուշութիւն մը կ'ընեն։ Աւելի լաւ է որ այդ խենդութիւննին ամուսնանալնէն առաջ ընեն։ Ուրեմն մի՛ յուսահատիք։ Ամէն բան պիտի կարգադրուի։

—Ժամանակն է սակայն, սիրելի բարեկամս...։ Գիտես որ ամէն բժիշկներն ալ միաձայն յայտարարեցին թէ մի՛ միայն ամուսնութիւնը պիտի կրնայ վերջ մը տալ այն ջղային վիճակին՝ որուն մէջ Էլֆրիտ կը տառապի։

—Գիտեմ։

—Ուրեմն պէտք է որ Ժագ ընէ իր խնդրանքը։

—Բայց տակաւին շատ երիտասարդ են երկուքն ալ։

—Կը կրկնեմ որ կորսնցնելու ժամանակ չկայ։ Եւ եթէ Ժագ չաճապարէ խնդրանքը ընելու...

—Ան ատե՞ն...

—Ան ատեն պիտի դիւրացնեմ ուրիշ թեկնածուի մը խնդրանքը։

—Ուրիշ թեկնածո՞ւ մը կայ։

—Այո։

—Կրնա՞մ գիտնալ իր անունը։

—Ինչու չէ՞։ Բակուանոյի իշխանը։

—Իտալացի՞ մը։

—Գործերնուդ չի՞ գար։

—Գրեթէ ոչ։ Սիրելիս մի՛ աճապարեր ու մանաւանդ քիչ մը համբերել գիտցիր։ Կը կրկնեմ ու ամէն բան պիտի կարգադրուի։

Մարքիզուհին իր սենեակը քաշուեցաւ ու մարքիզը Ճօքէյ Քլըպ գնաց գիշերը անցընելու։

Ե

ՆՈՐԷՆ ՏՕՆ ՌԱՄՕՆ ՄԱԼԹԻՑԱՍ

Այդ երեկոյթէն քանի ամիս ետքը, Ժագ տը Համէլ Էվա տը Սուբլինի տունը հրաւիրուած էր։

Էվա վերջապէս կրցած էր իր փափաքը իրականացնել։

—Տուն մը ունէր ալ։

Իր նախկին պաշտպանը եղող նոտարը մեռած էր, բայց ինք գտած էր ուրիշ ծերուկ մը՝ որ միւսէն անհամեմատ կերպով առաւելութիւն ունէր։

Նախ շատ հարուստ էր անիկէ, և յետոյ ձեռքն ալ տարապայման կերպով բաց։

Ծերուկ ազնուական մըն էր, մեծ ընտանիքէ մը սերած։ Կատարեալ տղայ մըն գրեթէ, հակառակ եօթանասունը հինգ տարեկան ըլլալուն։

Անդրդվելի դուքս կը կոչուէր ու Լա Պէլէթի միջոցաւ ճանչցած էր Էվան՝ որուն տունը կերթար ամէն օր, ժամը հինգէն վերջ։

Կորովի սպասաւոր մը՝ զայն կառքէն վար առնելով մինչև Էվայի սենեակը կը հանէր՝ ուր խոշոր բացուած աչքերով կը դիտէր չորաճճի աղջկան խաղերը։

Էվա, վերջին ծայր գրաւիչ արդէն, պզտիկ աղջկան մը պէս չուան կը ցատկէր, մինչդեռ թմրած դուքսը ուրախութենէն կը ծափէր՝ միևնոյն ատեն աղաղակելով.

—Պէպէ՛, պէպէ՛, պէպէ՛...

Ու վերջապէս նշան կ'ընէր որ կենայ և ձախ ձեռքովը անոր ուսը ծեծելէ ետքը դուրս կ'ելլէր ըսելով.

—Մնաս բարով, խելօք կեցիր՝ տապա տապա թէ ոչ...

Ամէնը աս էր։

Եւ սակայն, ատիկա տարեկան 60,000 ֆրանք ու բնակարանին վարձքը կը բերէր Էվայի։

Արթիւր տը լա Մարսինիէր միշտ սիրահարը կը մնար անոր։

Մայրը մեռած էր այդ միջոցներուն՝ և իրեն թողած էր մեծ հարստութիւն մը զոր կրցածին չափ կը վատնէր։

* *

Այն իրիկունը հացկերոյթ մը կու տար Էվա, որուն, ինչպէս ըսինք արդէն, հրաւիրուած էր նաև Ժագ տը Համէլ։

Եւ որովհետև Պիշօնէթ ազատ էր, Ժագ որոշեց զայն իրեն հետ տանիլ։

Ճաշի ժամուն ուրիշ շատ մը հրաւիրեալներ ալ հասած էին, որոնց մէջ կը նշմարուէր նաև Մէլքիօր տիւ Ռաժօ, որ Արթիւր տը լա Մարսինիէրի հետ ծանօթացած էր Միջազգային ակումբին մէջ։

Ժօլի կէօլի բառին պէս, Մէլքիօր յաղթական մուտք մը ըրած էր բարիզեան ընկերութեանց մէջ։

Բարօրութիւնը շնորհքի բերած էր զինքը, և հակառակ յիսուն տարու ըլլալուն, երիտասարդ կ'երևար։

Մազերը թողած էր որ գորշ գոյն մը առնեն, բայց միշտ խնամով սև կը պահէր պեխերը։

Դեռ միջոցը չէր գտած իր կինը մտցնելու համար Սէն-Ժերմէնի արուարձանին մէջ, բայց քիչ շատ անուն ունեցող ընտանիքներ գրկաբաց կ'ընդունէին զայն։

Գալով իրեն, բարեկամներէն մեծ մասը՝ որ նախապէս երես դարձուցած էին իրմէ, հիմա սիրով կը փնտռէին իր ընկերութիւնը։ Մանաւանդ որ իր վերեւումէն ի վեր անոնցմէ շատերուն ալ բաւական օգնած էր։

Ընդհանրապէս Ռաժօ տը Սէն-Մարթէն անունը տալ կուտար իրեն, ինչ որ իր նախորդ անունին վրայ գտնուող արատները չքնեցնելու մեծապէս կը նպաստէր։

Միջազգային ակումբին մէջ երբեմն բաւական կը շահէր, բայց վերջերը սկսած էր կորսնցնել։

Այն իրիկունը Լալուէթ ալ՝ որ բաւական վայելուչ դիրք մը գրաւած էր Բարիզի մէջ, հրաւիրուած էր Էվա տը Սուբլինի հացկերոյթին։

Հրաւիրուած էր նաև տ'Օրէ իշխանին զաւակը՝ որ դուքսի տիտղոսը կը կրէր. անփորձ տղայ մըն էր, տգէտ կենցաղավարութեան պայմաններուն։

Եթէ երբեք Տիւրոն Տիւրան կոչուելու ըլլար, բոլորովին կոշտ մէկը պիտի նկատուէր, բայց որովհետև ազնուական ընտանիքի մը անունը կը կրէր, սիրուն կը գտնէին իր ձևերը։

Իր հետը բերած էր մեծ Թիթինը, Պիշօնէթի մէկ ընկերը, որ անոր պէս Ելտորատոյի մէջ կը պարէր, թէև կատարեալ փիղի մը պէս։

Միւս հրաւիրեալներն էին Սէն Ժօժի դերկոմսը, Կրօսս բժիշկը, Խարլէն նկարիչը, և ուրիշ բազմաթիւ կիներ, այնպէս որ հրաւիրեալներու ընդհանուր թիւը ութսունի կը հասնէր։

Եւ որպէս զի ոչ ոք ձանձրանայ, Արթիւր հրաւիրած էր նաև Ֆոփքէն՝ այն ինքնակոչ օրագրողը՝ զոր անգամ մը ճանչցանք արդէն։

Միւս կողմէ, Լալուէթ ալ իր կողմէ բերած էր նոր դերասան մը՝ որուն համար ձայնը հասած տեղը կը յայտարարէր թէ կրնայ մտնել նոյն իսկ ամենէն բարձր ընկերութեանց մէջ, ու կրնայ նմանցնել աշխարհի լաւագոյն դերասաններուն դէմքը։

(Շարունակելի)